

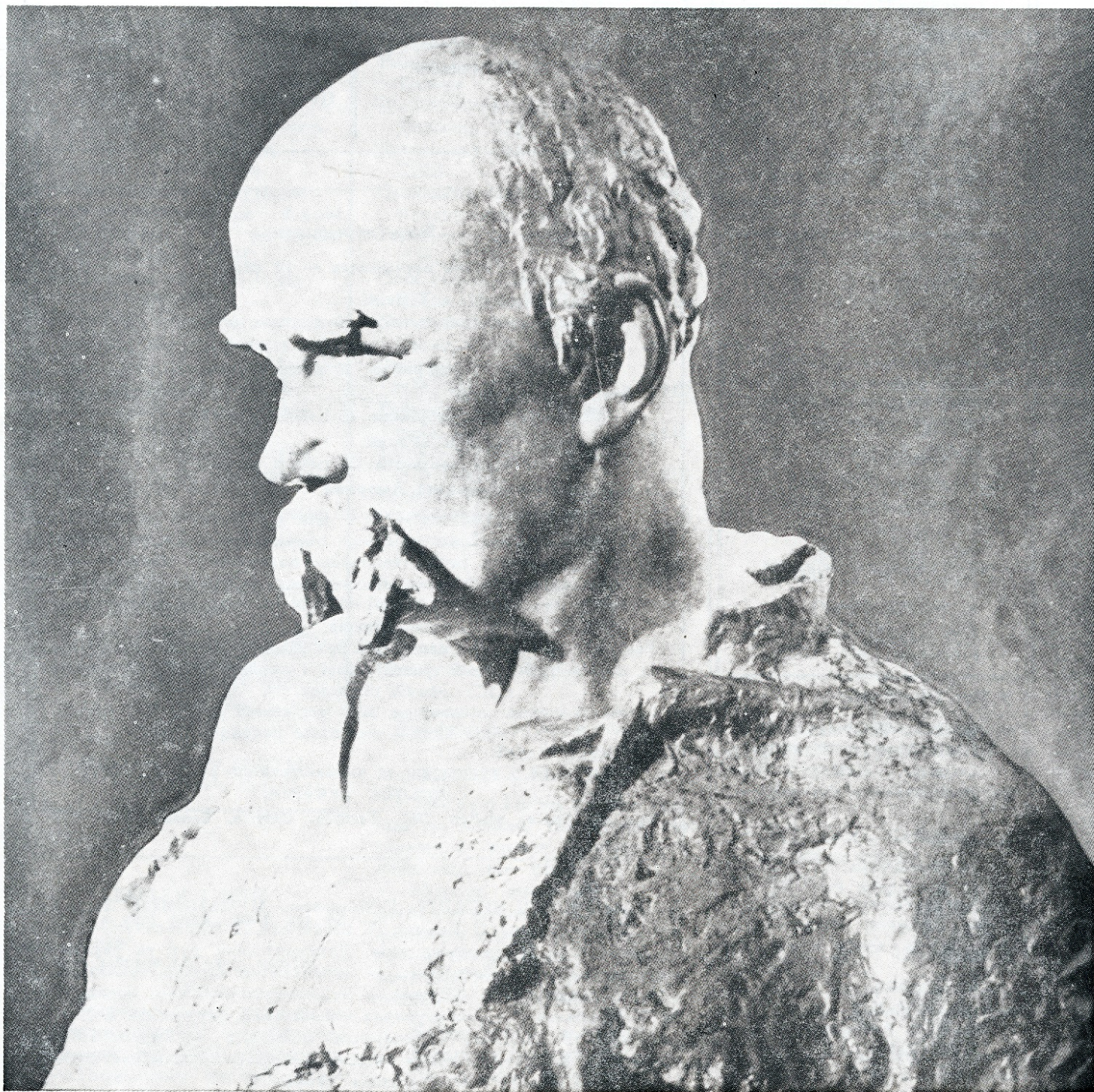
Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXVII.

БЕРЕЗЕНЬ — 1977 — MARCH

Ч. 254

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

В. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Pentincton, B.C.
Z2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Muchajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11. — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО
Редагує Колегія: В. Вакулов-
ський, Л. Ліщина, М. Смик,
Ю. Криволап, Л. Павлюк,
В. Родак, О. Пошиваник.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

in USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO

Річна передплата

Річна передплата — 12 чисел

У С.Ш.А., у Канаді і в Україні	6.00 доларів
Ціна одного примірника:	60 центів
В Австралії	4.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника:	40 центів
В Англії і Німеччині	4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника:	40 центів (америк.)
В усіх інших країнах Європи	3.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника:	30 центів (америк.)
В усіх країнах Південної Америки	2.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника:	25 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтерна-
ціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських
центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів
не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам редакції.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Г. Комарова, М. Пироженко, Янка Ку-
пала, В. Самійленко, С. Кошиць, Т. Шевченко, П. Москальчук — поезії.
В. Хоменко — Шевченкова хата. Дисидентський рух та українські
дисиденти. Сергій Голубенко — талановитий байкар заоханий у
рідну Полтавщину. А. Юриняк — національно-політичні мотиви пое-
зії Т. Шевченка і їх фальшування московським окупантом. Т. Х. — О.
ця молодь. В. Чапленко — Поведінка "малоросів" на Україні і Лавра
Юрченка в Америці. З нових видань. Десятиліття ансамблю "Веснян-
ка". З одумівського життя, хроніка, гумор.

Г. КОМАРОВА
(1877-1938)

Янка КУПАЛА

Т. ШЕВЧЕНКО

(В 40-і роковини його смерті)

Був час лихий, в неволі непросвітній
Наш бідний край без слова замирав,
Народ губив свою свідомість, гордість,
У тьмі, в ярмі, німуючи, мовчав.

Було скрізь темно, кращі діти краю
Не знали, де шукати світу їм,
І падали безсило кволі руки,
Згасав огонь у погляді смутнім.

В той час лихий у хаті вбогій, темній
Світ засіяв і тихий і благий,
З'явивсь "апостол правди і науки"
І вийшов він на шлях тяжкий, довгий.

Пройшов він мало: смерть неублаганна
Його взяла в обійми потайні,
Але лишив він дивну надію,
Слова лишив величні і міцні.

Вогнем палючим ті слова проникли
В серця людські пригноблені, страдні,
Збудили в них відважні бажання
І слави нагадали зниклі дні.

І світять нам пісні поета дивні,
І кличуть нас до любові мети,
І поки будуть ті пісні бриніти
Ми не впадем, ми будем все іти.

Нехай тепер розкажуть хвилі,
Що не забули ми твоєї пісні,
Що ми йдемо дорогою твоєю
І заповіти любимо твої,

Що ти для нас прекрасне ясне сонце,
Від котрого ми маємо життя,
Тепло і світ, а в дні тяжкі занадто —
У кращу долю віри почуття.

Микола ПИРОЖЕНКО

БІЛЯ ПОРТРЕТА ШЕВЧЕНКА

Дивлюсь Тарасу в гнівні очі,
Благоговію і мовчу.
Здається, зараз загуркоче,
Неначе грім: "Возвеличу!..."

Так захистив і возвеличив
Рабів малих отих, німих.
І не на роки, на сторіччя
Став на сторожі коло них.

3 ПОЕМИ "ТАРАСОВА ДОЛЯ"

Чому в серці білоруським
Тарасове слово
Забриніло, заспівало
Буйно, червінково!

Чому вітер з України
Гордо та крилато
Долетів до Білорусі
Зашумів у хату!

Бо та доля білоруса
Доля й українця.
Випивали спільну чашу,
Де тих сліз повінця.

Бо однаково хилили
Змалку й до сконання
Шії в ярмах і чекали
Ясного світання.

Як жилося, як велося
Як марніли сили,
Там і тут стоять, як свідки
Високі могили.

Переклав Андрій МАЛИШКО

Володимир САМІЙЛЕНКО

НА РОКОВИНИ СМЕРТІ ШЕВЧЕНКА

Умер поет! І струни голосні
Порвалися, замовкнули навіки.
Ми стали сиротами і, сумні,
Ми понесли у серці жаль великий.
І довго плакали... І от тепер
Щороку згадуєм сумну пригоду.
Але чи справді вмер він? ні—не вмер!
Поет живе в серцях свого народу!

Його душа в святих його словах
Одбилася акордами смутними;
Вона живе і в тих благих сльозах,
Що над його піснями пролили ми;
Вона живе, витає проміж нас
Надією на щастя, на свободу;
Любить народ, навчає кожний час —
Поет живе в серцях свого народу!

Поет живе! Ми слухаєм його:
Ми чуєм заповіт його священний —
Учитися, кохати край стражденний.
І не цуратись рідного, свого.
І всі ми, скільки є, в душі своїй
Клялись тих дум не зраджувати зроду.
І справедливо ми заповіт святий, —
Поет живе в серцях свого народу!...

25. II. 1888 року

Т. ШЕВЧЕНКО

І досі сниться: під горою,
Між зербами, та над водою
Біленька хаточка. Сидить,
Неначе й досі сивий дід
Коло хатиночки і бавить
Хорошее та кучеряве
Своє маленькеє внуча.
І досі сниться: вийшла з хати
Веселая, сміючись, мати,
Цілує діда і дитя —

Аж тричі весело цілує,
Прийма на руки і годує,
І спать несе. А дід сидить
І усміхається, і стиха
Промовить нишком: "Де ж те лихо?

Печалі тії, вороги?"
І нищечком старий читає,
Перехрестившись, "Отче-наш".
Крізь зерби сонечко сіяє
І тихо гасне... День погас, —
І все почило. Сивий в хату
І сам пішов опочивати.

1850, Оренбург

Володимир ХОМЕНКО

ШЕВЧЕНКОВА ХАТА

Мова не про ту оселю, яку знаємо з малюнка Шевченка-художника, а про моринську хату, де великий Кобзар побачив світ.

Скажуть: різниця між ними, певно, зовсім невелика. Це так. Але зараз необхідно знати про більш-менш вірогідний вигляд хати, бо Українське товариство охорони пам'ятників історії та культури вирішило здійснити реконструкцію садиби Тарасових батьків.

Найретельніші архівні пошуки, що їх провели активісти Товариства, не дали нічого...

Та ось на сторінках львівського журналу "Зоря" (№ 3 за 1893 р.) натрапляю на опис тієї хати. Один з відомих Кобзаревих біографів Олександр Кониський у нарисі "Подорож в рідні села Шевченка" згадував:

"Скоро ми в'їхали в Моринці...

Небавом... пішли оглянути двір і хату, де жили батьки Тарасові. Пройшовши кілька ступнів городом, почали вузенькою стежечкою спускатися в широкий та глибокий і розлогий байрак. Стежечка яром вивела нас на город на супротивному березі яру. За городом — малесенький двір, загороджений з вулиці корявим плотом. Коли ввійти в цей двір з вулиці, зараз біля воріт ліворуч стоїть невеличка хатина, низенька, вкрита, звичайно, соломкою; покрівля почорніла, потрухла. Хата стара, рублена в вугли, з доброго дерева: завдовжки вона ступнів сім, завширшки може буде п'ять; вікна маленькі — двоє на двір,

третє — з того причілка, що до вулиці; у вікнах шибочки з шматків, темні, поржавілі. Сіни нерублені, а стовпи з обаполків. До того причілка, що до вулиці, пригороджений з плоту маленький хлівець..."

За знахідкою — знахідка. Колекціонер-філокартист М. Забочень надсилає мені репродукцію з поштової листівки, де зображена "хата, в якій народився Шевченко". Видав карту в 1928 році Київський музей революції. Хто автор — не встановлено. Цікаво, що малюнок дуже нагадує нам хату, бачену О. Кониським.

А ось ще один документ. Це листівка, видана 1912 р. знаним на Звенигородщині фотографом Григорієм Шевченком (родичем Т. Шевченка), на ній — текст: "Моринці. Хата (перебудована), в якій народився Т. Гр. Шевченко".

"...Хата, в якій народився Тарас, у Моринцях, — пропала безслідно. Хазяїн подвір'я вирішив, що вона лише місце займає, і весною 1920 р. розібрав і спалив..." (журн. "Україна", 1925, № 1-2). Це — із спогадів Кобзареві внучки Людмили Шевченко.

Ясна річ: реконструкція садиби Шевченків, створення меморіального заповідника — справа нелегка. Потрібні спільні зусилля архітекторів, етнографів, шевченкознавців і краєзнавців, аби спорудити ще один гідний пам'ятник народної шани Тарасові Шевченку.

("Світанок")

ДИСИДЕНТСЬКИЙ РУХ ТА УКРАЇНСЬКІ ДИСИДЕНТИ

Дуже часто певний відтинок часу в країні ідентифікується з якимись видатними подіями, які мають місце в даній країні в той час. Коли під цим оглядом взяти до уваги Україну, то, з часу запанування в ній советського ладу, Україна, переживши часи НЕПу, сталінізму та хрущовізму, тепер переживає часи дисидентського руху. Напевно небагато знайдеться на еміграції українців, які не чули про цей рух. Про Валентина Мороза, який став символом нескорености України, знають не лише українці, але й чужинці.

Українські емігранти по-різному дивляться на дисидентський рух та не однаково його оцінюють. На це є багато причин, а найголовніша — це невіра в самих себе. Знаходяться люди, які вважають, що дисидентські голоси не мають жодного шансу на успіх і єдине, що вони несуть людям — це неспокій. Є й такі, які думають, що дисидентський рух інспірований офіційними советськими чинниками, щоб таким чином вилонити свідоміший український елемент. Такі голоси належать переважно типові людей "моя хата скраю, нічого не знаю", які думають тільки про свій власний спокій, власну безпеку й вигоду, якою б маленькою вона не була, не зважаючи на те, яким би коштом інших вона їм не дісталася. Можливо, до людей такого типу стосуються в якійсь мірі слова українського дисидента Євгена Сверстюка, які ми знаходимо в одному з видань "Смолоскипу".

"Пам'ятаймо, що нам історія просто на чолі записала всю обережність, пасивність, перецікування й лінь предків, і кожне нове покоління від коліски розплачується за це своєю долею і честю. І заново вибирає духовну спадщину наших дон-кіхотів серед намулу спадщини рабів. Нині минули ті часи, коли рослинне існування та анабіоз цілих поколінь давав лише сіреньку пляму на карті світу. Тепер інша доба. Незалежно від нашої волі, ми включаємося ланкою в життя нашої планети, вкритою нервовою сіткою атомних мін і політичних вулканів, що клекотять, готові до вибуху". ("Широке море України", Смолоскип, 1972).

Є ще інша частина людей, які хоч і називають себе політичними емігрантами, але тому, що хочуть їхати в Україну вперше, вдруге чи в'яте, вважають, що їм краще триматися подалі від усього, що стосується проти советської політики. Ще інші вважають, що краще про українських дисидентів взагалі на еміграції мовчати, бо їхній розголос закордоном тільки наражує дисидентів на ще більшу небезпеку, ніж та, у якій вони вже знаходяться, хоча з преси відомо, що дисиденти — українські й не-українські — хочуть якраз

навпаки — якнайбільшого розголосу про них у вільному світі. Советському урядові, як би він цього не заперечував, з багатьох причин залежить на світовій opinio, особливо серед лівих інтелектуальних кіл західного світу, де останнім часом його авторитет помітно підупав. Очевидний доказ цього — випадок з Леонідом Плющем.

Не всі погляди дисидентів, зокрема у сфері ідеології, ідентифікуються з поглядами українців на еміграції. Українські дисиденти переважно борються з позицій марксистських, отже нібито у тих умовах легальних, дозволених советською конституцією й охоронених її законами. Більшість українців на еміграції усвідомлює, в рамках якої політичної системи українські дисиденти борються, й співчують їм, розуміючи, якою ціною вони ствердили перед усім світом, чого насправді варті закони, записані в советській конституції.

За що ж, властиво, переслідуються українські дисиденти? Передовсім за слово, свободу думки й слова, яким у советській конституції відведено цілий параграф — красномовне запевнення свободи вислову в Советському Союзі. Слово — це єдина зброя дисидентів. Одначе, здавна відомо, що слово, якщо воно вкладене в уста талановитої, одержимої вірою в свою правду людини, стає, як казав І. Франко, "вогнем в одежі слова". У таких випадках воно має силу одуховлювати, ушляхетнювати, удосконалювати й навчати, може підносити людей до великих, хоч теж, на жаль, і до нікчемних діл. Останнє доводилося бачити на прикладах із недавню минулих часів, сталінських та гітлерівських, коли полум'яні слова пропагандистів запалили людей і вони, не відчувачи реальности, пішли сліпо за ними ніби до обіцяного раю, а насправді до власної деструкції і поневолення. Але часто бувало в історії, коли у найбезвихіднішій ситуації несподівано лунав голос, який подавав людям надію. І хоча він часто був заглушений іншими грімкішими голосами, він звертав на себе увагу своєю інакшістю, люди вчували в ньому правдивість, він знаходив дорогу до душ порядних приспалих та зневірених людей, будив їх і спонукував думати, усвідомлювати ситуацію... Таке враження створюється від голосів дисидентів, яких тепер з'являється все більше й більше в кожній республіці Советського Союзу. Це переважно голоси людей, які народилися й виховалися в советській системі. Всі вони домагаються справедливости, людських прав, а насамперед дотримання законів, записаних у советській конституції. Їх заарештовують, засилають на каторжні праці, садовлять у божевільні — "психушки", звільняють з праць, переслідують їх самих та їхні родини, а вони всеодно з'являються й з'являються.

СТАРЕЧА ПЕНСІЯ ГАРАНТОВАНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ДОДАТОК

Application forms.

ВИПОВНІТЬ! ПЕРЕШЛІТЬ!

Аплікаційні формуляри по Гарантованій Прибутковій Додаток були недавно вислані до всіх пенсіонерів, які тепер одержують Додаток. Щоб запевнити продовження вашого Пенсійного Додатку після 31-го березня, ви мусите зробити поновне подання. Отже негайно допилюйте, щоб виконати ваш формуляр і перешліть у заадресований конверті, який є залучений з формулярем.

Health
and Welfare
Canada
Marc Lalonde,
Minister

Santé et
Bien-être social
Canada

В ім'я правди і справедливості вони жертвують своїм іноді й не кепським положенням у суспільстві, добрими посадами, матеріальним добробутом своєю власною та своїх родин безпекою. Українські дисиденти відрізняються від дисидентів інших національностей Советського Союзу тим, що їх карають тяжче, ніж інших. Вони дістають суворіші вироки, відбувають кару поза межами своєї країни, їм не дозволяють так, як дисидентам інших національностей, виїжджати закордон. Це тому, що українських дисидентів, у додатку до стандартних для всіх дисидентів обвинувачень у ворожій антисоветській діяльності, додатково обвинувачують в націоналізмі — "злочині", який нікому б не прийшло до голози закидати громадянам будь-якої іншої країни в світі і в якому ніколи не обвинувачують росіян. Цей націоналістичний ярлик припилюється українським дисидентам за те, що вони протестують проти російського шовінізму, проти русифікації України, проти нищення пам'яток української культури; русифікації, яка доходить до абсурду, як наприклад у випадку заборони святкування шевченківських роковин під пам'ятником Шевченка.

У цьому й наступних числах нашого журналу ми будемо подавати короткі силуетки українських дисидентів для ознайомлення з ними наших читачів, особливо молодших, які не мали змоги довідатися про них зі сторінок "Молодої України" чи інших пресових органів, у яких такі матеріали друкувалися.

Однією з найвизначніших постатей дисидентського руху в Україні був Василь Симоненко. Він перший з дисидентів заторкнув у своїх талановитих творах національне й соціальне питання, висвітлив дійсний стан речей в Україні та промовив до сумління багатьох своїх земляків. Його поезіями читачі, особливо молодь, захоплювалися, вивчали їх напам'ять, декламували. Але советський уряд скоро зорієнтувався, що цензура помилилася, допустивши Симоненкове слово на сторінки преси, і його перестали друкувати або друкували у зфальшованому вигляді. Тепер його поезії та щоденник поширюються у Самвидаві.

Народився Василь Симоненко 1935 р. в с. Біївці, Лубенського району на Полтавщині, в селянській родині. Закінчив факультет журналістики Київського державного університету ім. Т. Шевченка. Потім працював у газетах "Черкаська правда", "Молодь Черкащини" та інших, друкуючи в них, крім статей, свої поезії та переклади. За його життя появились: збірка поезій "Тиша і грім" у вид. "Держлітвидаву" 1962 р. та у "Дитвидаві" — його казка "Цар Плаксіє та Лоскотон". Помер Симоненко передчасно, маючи тільки 28 років, у наслідок хвороби пістряка. Після його смерті були видані в Україні: збірка поезій "Земне тяжіння", казка "Подорож в країну навпаки" та збірка оповідань "Вино з троянд". В-во "Пролог" на еміграції опублікувало книжку з Симоненкових творів "Берег чекань", у яку,

крім вибору поезій з інших збірок, увійшли заборо-
нені й ніде в советських виданнях не друко-
вані поезії, щоденник поета, відомий у Советсько-
му Союзі тільки у рукописних копіях, та кілька
інших матеріалів, які там не могли повстися
друком.

Василь Симоненко

***

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.

Народ росте, і множитья, і діє
Без ваших нагаїв і палаша.
Під сонцем вічності древніє й молодіє
Його жорстока й лагідна душа.

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Поцезнуть всі перевертні й приплуди
І орди завойовників-заброд!

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його волячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

УКРАЇНІ

Коли крізь розпач випнуться надії
І загудуть на вітрі степовім,
Я тоді твоїм ім'ям радію
І сумую іменем твоїм.

Коли грозює далеч неокрая
У передгрозі дикім і німім,
Я твоїм ім'ям благословляю,
Проклинаю іменем твоїм.

Коли мечами злоба небо крає
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

КУРДСЬКОМУ БРАТОВІ

Борітеся — поборете!
Т. Шезченко

Воляють гори, кровію політі,
Підбиті зорі падають униз,
В пахкі долини, зранені і зриті,
Вдирається голодний шовінізм.

О, курде, бережи свої набої,
Але життя убивців не щади!
На байстрюків свавілля і розбою
Кривавим смерчем, бурею впади!

Веди із ними кулями розмову,
Вони прийшли не тільки за добром:
Прийшли забрати ім'я твоє, мову,
Пустити твого сина байстрюком.

З гнобителем не житимеш у згоді:
Йому — панять, тобі — тягнути віз!
Жиріє з крові змучених народів
Наш ворог найлютіший — шовінізм.

Він віроломство заручив з ганьбою.
Він зробить все, аби скорився ти...
О, курде, бережи свої набої,
Без них тобі свій рід не вберегти.

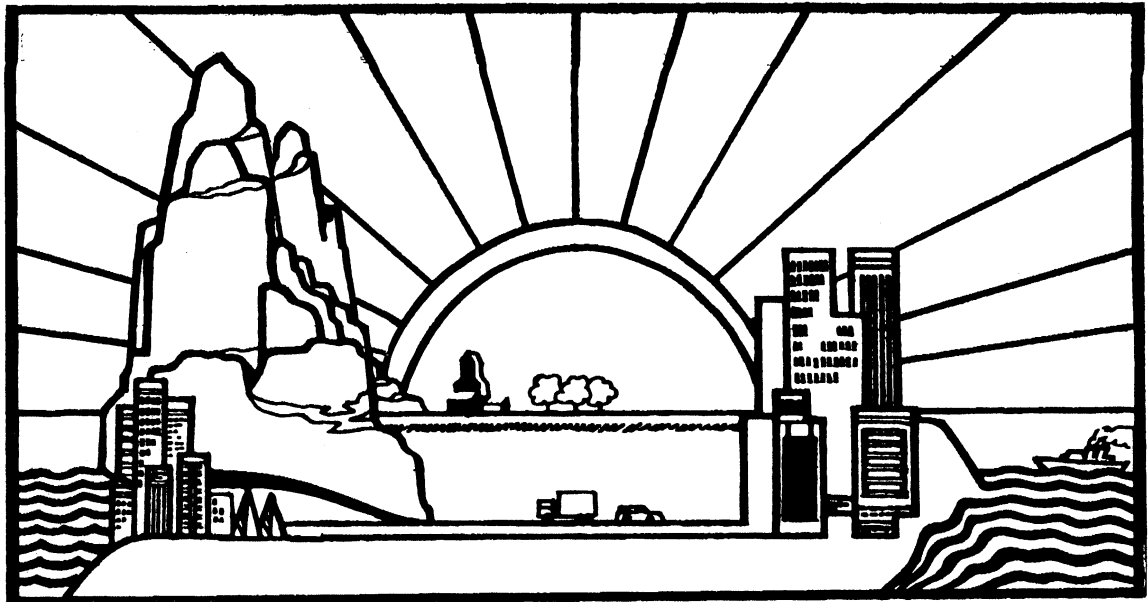
***

Люди часто живуть після смерті:
Вріже дуба, а ходить і їсть,
Перепродує мислі підтерті
У завулках тісних передмість.

Гилить зуби, дає поради,
Носить лантүхи настанов,
Підмічає серйозні вади
У діяльності установ.

Не втомляється спати і жерти,
На милицях за часом біжить.
Йй-право, не страшно вмерти,
А страшно мертвому жити.

Ви належите до Канади

... і Канада належить до вас

Канада — це ваша країна. Кожна провінція, кожне місто, кожне село. Атлантичні провінції на сході, наш чарівний район національної столиці, височезні Скелясті гори й усе поза ними на заході.

Країна неперевершеної природної краси; софістикації і прямої сердечности; з засягом вакаційних переживань, яких не можливо знайти в ніякій іншій країні.

Цього року запізнайтеся з іншою частиною вашої Канади.

КАНАДА ДАЄ ТАК БАГАТО

Canada
So much to go for.

Canadian Government
Office of Tourism

Office de tourisme
du Canada

Сергій ГОЛУБЕНКО

ЗАКОХАНИЙ У РІДНУ ПОЛТАВЩИНУ

Талановий український поет і прозаїк Євген Гребінка, старший сучасник Шевченка виступав у різних ділянках літературної творчості — як автор ліричних віршів, байок-приказок, оповідань та повістей, як перекладач і видавець, але найбільшої слави здобув як байкар, створюючи яскраві, сповнені українського кольориту поетичні твори, спрямовані проти хиб суспільно-громадського життя й побуту.

Жанр байки в українській літературі має свою довгу історію. Ще славний мандрівний філософ Григорій Сковорода складав байки повчального змісту й закликав до самопізнання та шукання щастя у спокої душі. Зацікавлення до байок виявив також Іван Котляревський і переклав на українську мову кілька байок французького байкаря Ляфонтена, але ці переклади не дійшли до нас. Цілу низку байок повчального змісту написав Маркіян Шашкевич, розкриваючи в них різні недоліки в житті людини. Автором великої збірки "Приказки", що вміщувала 333 байки, був Петро Білецький-Носенко. Для своїх байок він використовував мандрівні байкарські сюжети, повчальні оповідання з античної мітології, історичні анекдоти, українські переклади та легенди, а також переробляв кращі твори французьких, німецьких і російських байкарів. Але не маючи великого поетичного таланту, не міг піднести свої байки на відповідний ідейний і мистецький рівень.

Байкар Петро Гулак-Артемівський, засуджував у своїх байках кріпацьку систему, сваволлю панів і насильства над селянами. Стислість і лаконізм вислову характеризували творчість Левка Боровиковського, який написав, за власним свідченням 250 байок, з яких збереглося 177.

Справді талановитим представником цього жанру виступив Євген Гребінка, який хоч і писав також в інших ділянках літератури, але найбільшу увагу приділив саме байкарству.

Походив Гребінка з небагатої шляхетської родини. Народився він 2 лютого (21 січня) 1812 року в маєтку "Убежище" недалеко Пирятина на Полтавщині. Батьки дали йому добре виховання. Від 1825 до 1831 року Гребінка вчився в гімназії вищих наук у Ніжині, разом з ним вчився й Микола Гоголь. Не зважаючи на те, що це був час жорстокої реакції після поразки повстання декабристів, розгрому Чернігівського полку й придушення діяльності таємних революційних товариств, серед гімназійної молоді ширилися визвольні ідеї. Гребінка, Гоголь, Афанасєв-Чужбинський виявляли велике зацікавлення українським фолклором і писемною літературою, та різними проявами мистецької творчості. Гребінка захоплювався творами українського письменства, особливо Котляревського й Гулака-Артемівського, вивчав народні пісні, думи, пе-

Євген Гребінка

рекази й ще студентом розпочав свою літературну діяльність.

Першою літературною працею молодого Гребінки був вільний переклад поеми "Полтава" Пушкіна, в якому він показав багатство й красу рідної мови. Так подає він в українському перекладі образ красуні Мотрі, доньки Кочубея, введеної в поемі під іменем Марусі:

Та й правди нічого ховать,
Ніде нема Марусі рівні:
Вона мов квітка та дубрівна,
Що тільки стала розцвітать;
Немов тополя на могилі,
Гінкий та гнучкий стан прямиий;
Як шум біліє вся вона,
Кругом дівоцького чола,
Мов хмари, коси бовваніють,
Як маківочка рот красніє,
Очиці, як зірки, блищать!
Вродлива, ані втять, ні взять!
Та не єдиною красою
Маруся звісна стала всім,
А більше розумом своїм,
Чутливим серцем, чеснотою.

Як поет-лірик Гребінка виявив небуденний талант, щирість почуття, свіжість настрою, легкий відблиск сумовитості. З великим відчуттям переживань героїні-дівчини він розкриває її схвилюваність і душевні страждання у вірші "Ні, мамо, не можна нелюба любить", що скоро поширився як народня пісня, а в іншій поезії "Човен" змальовує свої особисті переживання, передчуваючи, що серед хвиль житейського моря йому

доведеться відбитись від рідної стихії і опинитись на чужині:

Як човнові море, для мене світ білий
Ізмалку здавався страшним;
Та як заховатися? Не можна ж вік цілий
Пробути з собою одним.
Прощай, мій покою! Пускаюсь у море
І може неволя і лютеє горе
Пограються з човном моім.

Гребінка короткий час перебував на військовій службі, а в 1834 році приїхав до Петербургу і викладав словесність у військових школах, а далі — в інституті корпусу гірничих інженерів. Він нав'язав знайомство з українськими культурними діячами, що перебували в Петербурзі: секретарем Академії Мистецтв Василем Григоровичем, молодим мистцем Іваном Сошенком та іншими.

Обізнаний з творчістю інших українських та чужоземних байкарів минулої і сучасної йому доби, він поглиблює і поширює все, що було створено до цього в байкарстві та, помічаючи літературні недоліки всіх сучасників-байкарів, розвиває цілком самостійний оригінальний жанр байки, де в галереї виведених героїв — звірів, птиць, комах, хатніх тварин і рослин, як і людей, яскраво відобразив тогочасне життя з усіма його гадами. В алегоричній формі він писав яскраві сатири на тогочасну дійсність, викривав хиби суспільства. В образах тварин, комах, рослин показував тодішні суспільні взаємовідносини, вкладав їм в уста слова й думки, які сам не міг висловити в тодішніх політичних умовах.

Як переконаний демократ, Гребінка бачив сваволю самодержавної влади, егоїзм поміщиків, що для свого добробуту гнітили й обдирали кріпаків, хабарництво та зловживання в урядових установах і у своїх байках, гостро виступаючи проти всього того, високо підносив тяжку працю і моральність закріпаченого селянства, що продукувало всі матеріальні цінності країни.

Виступав Гребінка також проти соціальної нерівності, проти глибокої прірви між панамі й селянами, проти зрадників, що пішли на службу царській владі і своїм вислужництвом діставали її довір'я та привілеї і погорджують народом, з якого самі вийшли.

У байці "Ячмінь" син селянина, йдучи з батьком по полю, завважив, що колоски ячменю ростуть різно, і питає:

Скажи мені, будь ласка, тату,
Чого ячмінь наш так поріс,

Що колосків прямих я бачу тут багато,
А деякі зовсім схилилися униз,
Мов ми, неграмотні, перед великим паном,
Мов перед судовим на стійці козаки?

Селянин пояснює, що похилилися колоски від тягару, бо вони повні зерна, а порожні пнуться вгору:

Оті прямиї колоски
Зовсім пустісінькі, ростуть на ниві даром;
Котрі ж поклякнули, то Божа благодать:
Їх зерно гне, вони нас мусять годувать.

Син каже, що він тепер зрозумів, чому їхній волосний писар так дере голову вгору, але батько радить йому мовчати, бо коли це почують, то він буде битий.

Показавши, як в умовах поневолення низьким вислужництвом робляться кар'єри і викривши всю порожнечу того типу кар'єристів-вислужників, Гребінка в байці "Пшениця" яскраво висловлює це:

Я бачив, як пшеницю мили:

То щонайкраще зерно
У воду тільки плись, якраз пішло на дно.
Полова ж, навісна, плыве собі по хвилі.
Привів мене Господь побачить і панів:
Мов простий чоловік там інший пан сидів,
Другі ж, задержавши ніс, розприндившись ходили,
І здумав зараз я, як тільки поглядив,
Що бачив, як пшеницю мили.

Гребінка гостро виступав проти зловживань урядових чинників, проти кривосуддя і крутійства царського суду, де простий люд не міг знайти справедливого розв'язання своєї справи. Байка "Ведмежий суд" розкриває махінації цієї бюрократичної установи.

Лисичка подала у суд таку бумагу:
Що бачила вона, як попелястий віл
На панській винниці пив, як мошенник, брагу.
І в сіно, і овес, і сіль.
Суддею був ведмідь, вовки були підсудки,
Давай вони його по-своєму судить
Трохи не цілі сутки.

Волові навіть не дозволили щось сказати в своє виправдання.

... .. І так опреділили
І приказали записать:
"Понеже віл признався попелястий
Що він їв сіно, сіль, овес і всякі сласті,
Так за такі гріхи його четвертувать,
І м'ясо розідрать суддям на рівні часті,
Лисичці ж ратиці віддать".

Давши нищівну карикатуру ведення судової справи й присуду, вигідного лише для суддів, і відтворивши стиль тогочасних судових актів, Гребінка рішуче виступає проти такого знущання з народу під виглядом законності й правосуддя.

Таку саму кругову поруку, взаємну підтримку урядовців-злочинців зображує Гребінка в байці "Рибалка", дія якої розгортається на берегах річки Оржиці, відомої Гребінці з раннього дитинства:

Хто знає Оржицю? А ну-те обзивайтесь!
Усі мовчать. Гай-гай, які шолопаї!
Вона в Сулу тече у нашій стороні,
(Ви, брате, все таки домівки не цурайтесь!).
На річці тій жили батьки мої
І панства чортів тиск: Василь, Іван, Микола, —
Народ письменний — страх!
Бував у всяких школах,
Один балакає на сотні язиках;
Арабську цихвіру, мовляв, закон турецький —

Все тямлять, джеркотять, як гуси, по-німецьки.
Подумаш, чого то чоловік не зна!

Гребінка пише, як у бідного рибалки під час повені на Оржиці вода забрала його ятір. По-кривджений рибалка "із злоти, як москаль, усячину гукав" і пішов позивати Оржицю за заподіану йому кривду до ріки Сули, притокою якої є Оржиця. Прийшовши на берег Сули, він побачив, що по ній "пливуть хлівці, стійки, діжки, усякий крам і бідного його ниряє ятір"... Від себе автор додає, що так само станеться з кожним селянином, який піде до повітового уряду зі скаргою на здирства волосного писаря. Взаємна підтримка нижчих і вищих інстанцій бюрократично-урядницького апарату не дає пригнобленому народові добитись правди, оборонити свої права.

Засуджуючи неправди суспільного життя, визиск чужої праці в байці "Будяк і коноплиночка", Гребінка в байці "Злий кінь" наголошує, що тільки такий устрій, за якого поважають людську гідність, може забезпечити лад у державі. У байці "Вовк і вогонь" він подає вовка, що в лісі грівся біля вогню, але коли відходячи хотів на прощання його поцілувати, то попівся. Закінчує байку Гребінка так:

Мій батько так казав: "З панами добре жить,
Водиться з ними хай тобі Господь поможе,
Із ними можна їсти й пити,
А цілувать їх — крий нас Боже!"

Іншу байку "Школяр Денис" автор закінчує таким висновком:

Як тільки пан із паном зазмагався,
Дивись — у мужиків чуприни вже тріщать.

У байці "Рожа та хміль" засуджується егоїзм, неробство панів, яким протиставлено працьовитість селянства. Гребінка картає тих панів, що не звертають уваги на страждання народу, якому доводиться "з голоду хоч у кулак трубить", як сказано в байці "Зозуля та снігур".

Думку про те, що людину треба цінити й шанувати за її розум та добрі вчинки, а не за зовнішній вигляд, яскраво прозадить Гребінка в байці "Соловей". Небіж, що хотів пізнати солов'я серед інших птахів, показував дядькові то на червоногрудого снігура, який насправді не співає, лише інколи засвистить, то на іволгу, що має гарні золоті й чорні кольори, та зовсім не співає, лише об'їдає вишні та оббиває горох, нарешті на прудку строкату синицю, що "вертиться, джерготить, по дереву скака", але ніяк не міг собі уявити, що соловей — той чудовий співець — це скромний сіренький птах, який зовсім не визначається зовнішнім виглядом.

У байці "Мірошник" Гребінка показує людей, які беруться за справу, яка їм понад силу. Мірошник, маючи невеличкий млинок на маленькій річці, бачив великі млини на ріках Сеймі та Десні й захотів, щоб і його річка стала теж великою. І коли після великих дощів річка вийшла з берегів, вона завирувала й знесла вбогий млинок мірошника.

Смішне становище людини, що пнеться вгору, прагне вивищитись понад усіх, Гребінка зобразив у байці "Дядько на дзвіниці". У ній він вивів селянина, який виліз на дзвіницю і дивиться звідти вниз і йому здається, що всі люди малесенькі й дрібнесенькі. Але люди, проходячи повз дзвіницю, дивилися на нього й питали, чи не маленький то горобчик на дзвіниці.

Ізліз мій дядько на дзвіницю
Та, знай, гука: "Оце кумедія яка!
Всі люди на землі, мов ті перепелиці:
Здається більший з них не більше п'ятака.
Гай, гай! Які ж вони дрібненькі!
Так ось коли я їх, як треба, розібрав!"

Використовуючи у своїх байках світові сюжети, Гребінка надавав їм виразного українського національного кольориту, зв'язував їх провідною думкою і формою з українським життям, яскраво малював природу рідного краю, побут і звичаї свого народу. У байці "Могилині родини", описуючи український базар, він зазначає, що "народу якого там зібралось, як об Іллі в Ромні", порівнюючи його з Іллінським ярмарком у Ромні, що пізніше відвідував і писав про нього Шевченко. Гребінка дає яскравий образ тогочасного українського ярмарку:

Чумак зі сіллю став, із дьогтем дьогтярі;
І красти бублики шатнули школярі;
Сластони шкварились, сідухи цокотіли;
Про Лазаря старці під кобзу голосили.

Кожну свою байку Гребінка спрямовував проти якогось суспільного лиха. Проти зловживань влади виступав він у байці "Віл", проти народніх відступників — у байці "Гай та сокири", проти тих, що користуються добробутом ближнього, а в біді залишають його напризволяще — в байці "Горобці та вишня".

Гребінка був певний, що добро перемаже зло, що ніякими наклепами та підступами темним силам не спинити корисної чесної праці патріотів, які всі свої сили віддають для добра народу, для поліпшення його долі. У байці "Лебідь і гуси" він змальовує таку патріотичну працю і підступні та марні спроби перешкодити їй:

На ставі пишно Лебідь плив,
А Гуси сірії край його лоринали.
"Хіба оцей біляк вас з глузду звів? —
Один Гусак загомів, —

Чого ви, братця, так баньки повитріщали?
Ми попелясті всі, а він один між нас
Стре пиндючить пір'я біле!
Коли б ви тільки захотіли,

Щоб разом, стало — бить, вся беседа взялась,
Ми б панича цього якраз перемастили".
І завелась на ставі герготня,

Гусине діло закипіло;
Таскають грязь і глей зо дна.
Та мажуть Лебеда, щоб пір'я посіріло.
Обмазали кругом — і трохи галас стих...
А Лебідь плив на дно — і випурнув як сніг.

ЛЮДИ З ГАНДИКАПОМ МОЖУТЬ ЖИТИ ПРОДУКТИВНО Й СЕБЕ ВТРИМУВАТИ

Ось як Онтаріо допомагає в цьому

Ваш Онтарійський уряд завідує програмою п. н. Фахова реабілітаційна служба (Vacational Rehabilitation Services),

яка має за завдання допомагати людям з фізичним, ментальним чи емоційним гандикапом знайти роботу й, де можливо, вповні себе втримувати.

Це є безплатна служба, яка включає:

- медичну і фахову оцінку
- поради й вказівки у підборі фаху
- допомогу у пристосуванні до роботи
- протези, візки і в'язання
- навчання у громадських коледжах, університетах
- торговельних і бизнесових інститутах та промислі.

Минулого року 11.800 людей з гандикапом скористало з цієї служби.

Програма також бере до уваги праце-

давців і проводить прелімінарні інтерв'ю з аплікантами, постачає інформації про про їхні здібності, спільно покриває платні під час навчання на роботі та дає інше допоміжне обслуговування.

Через Онтарійське Міністерство суспільної і соціальної служби (Ontario Ministry of Community and Social Services) фаховий персонал радників і наглядачів допомагає людям з гандикапом розвивати їхній робочий потенціал.

Пишіть по докладніші інформації і безплатну брошуру "Фахова допомога для людей з гандикапом" ("Help for the Vocationally Handicapped"), у якій подано подробиці про фахову реабілітаційну службу. Зв'яжіться з вашим льокальним бюро Міністерства суспільної і соціальної служби або пишіть до:

Rehabilitation Branch
Ministry of Community and Social Services
Helpburn Block 4th Floor
Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 1E9

Keith Norton,
Minister of
Community and
Social Services

William Davis,
Premier

Province of Ontario

Гребінка вірив у тріумф правди, в перемогу чесної праці, в світле майбутнє свого народу. Цю сльозу віру на весь голос висловив він також у байці "Сонце та хмари", де знову наголосив, що темним силам підступу й зла ніколи не пощасть затьмарити сонце празди:

Ось Сонечко зійшло, і світить нам, і гріє
 І Божий мир, як маківка, цвіте;
 На небі чистому ген Хмара бовваніє,
 Та Хмара надулась і річ таку гуде:
 "Що вже мені се Сонце надоїло!
 Чого воно так землю веселить?
 Хоч я насуплюся, воно таки блищить.
 Я полечу йому на зустріч сміло,
 Я здужаю його собою затемнить!"
 Дивлюсь — і Хмарами півнеба замостило.
 На Сонечко, мов нічю налягло...
 А Сонце вище підпливло
 І Хмари ті позолотило.

У 1837 році Гребінка зустрівся в Петербурзі з Шевченком, тоді ще кріпаком. Знайомство відразу перетворилось у гарячу дружбу. Шевченко почав відрідувати свого нового приятеля, де кожного вівтірка відбувались літературні вечори, чи як говорив Гребінка, "літературні Вівтірки". Разом ходили вони на "літературні П'ятниці" до письменника Никитенка.

Маючи у Петербурзі широке коло друзів і знайомих, Гребінка познайомив Шевченка з конференц-секретарем Академії Мистецтв Василем Григоровичем. Врешті Гребінка перший звернув увагу, що його новий приятель-земляк потайки від усіх своїх знайомих пише поезії і то в рідній українській мові. Він увесь час опікувався талановитим молодим другом і був теж одним з ініціаторів викупу його на волю.

На весні 1843 року Гребінка й Шевченко разом виїхали з Петербургу га Україну і їхали кінсьми по білоруському тракту через Луку, Псков, Полоцьк, Вітебськ, Могилів, Гомель до Чернігова. Цілу дозгу дорогу вели вони жваві розмови на літературні та історичні теми, згадували події з історії в тих околицях, які проїздили, обмінювались враженнями з подорожі і в Чернігові попрощались.

Гребінка допоміг також Квітці-Основ'яненкові видрукувати його твори в Петербурзі. В 1839 році він збирав матеріали для задуманого видання в українській мові літературних додатків до журналу "Отечественные записки". Редактор цього журналу Краєвський спочатку погодився на такий додаток, але пізніше до згоди не дійшли і до того цензура робила всілякі перешкоди.

Тоді з відомих матеріалів Гребінка видав у 1841 році літературний альманах "Ластівка" і в передмові до нього "Так собі до земляків" визначив завдання нозого видання: "Що то роблять земляки стими довгими темними зимними вечорами? Давай зроблю їм книжку. Позбирав, що у мене було писано по-нашому, і своє і добрих людей, що — спасибі їм — наприсилали, одніс у друкарню — от гам і книжка".

Далі в своїй передмові Гребінка захоплено описував красу рідної Полтавщини: "Уже я так думаю, нема на світі кращого місця, як Полтавська губернія. Господи, Боже, мій Милостивий, що за губернія! І степи, і ліси, і сади, і байраки, і шуки, і карасі, і вишні, і черешні, і воли і добрі коні, і добрі люди — усе є, усього багацько. А тих, мовля, дівчат та молодичь!... Одну списав покійничок Котляревський "Наталку Полтавку" та увесь світ звеселив. До віку не забуду, як я жив у Полтавській губернії, недалеко від Пирятини".

Уродженець мальовничої Полтавщини, де проминули його найкращі роки дитинства та юности, пройнятий гарячою любов'ю до своєї вужчої батьківщини Гребінка з великим почуттям змалював красу рідної полтавської природи, працьовитість населення, побут і згичай людей. Ці описи залишились одними з кращих в усій тогочасній дошевченківській літературі. Збірник "Ластівка" закінчувався післямовою Гребінки з надійним і багатообіцяючим "До побачення", хоч другої збірки йому вже не довелося видати.

Деякі свої твори Гребінка написав у російській мові. Його цикл оповідань "Оповідання пирятинця" написано в романтичному дусі з використанням багатьох українських переказів, легенд і казок. Вони багато в чому нагадують "Вечори на хуторі коло Диканьки" Гоголя, що видав цю збірку під прибраним ім'ям: Пасічник рудий Панько. В одному з оповідань свого пирятинського циклу "Телепень", описуючи ярмарок, Гребінка звертається до Гоголя: "О, рудий Панько!... Дай мені твоє чарівне перо накреслити хоч слабкий образ літнього українського ярмарку, представити цей водопад двоногих і четвероногих, цей безладний шум, галас, мукання, іржання, грик, регіт, лайку, пісні; зобразити мальовничі купи рум'яних яблук, піраміди кавунів, золоті гори динь. Багато я написав би, але все це буде слабе наслідування. Прочітайте краще "Сорочинський ярмарок" нашого Панька".

За ці твори на Гребінку брутально накинувся відомий україноненависник Белінський, пишучи, що оповідання "Ось кому зозуля кувала" це "не то пародія, не то нездале наслідування Гоголя", а про інше оповідання "Так іноді люди одружуються" висловився, що Гребінка "хоче бути другим Гоголем", але "двійників не буває і кожний повинен бути самим собою".

Але Гребінка мало уваги звертав на великодержавного критика і в наступних роках написав два великі твори історичної тематики: повість "Ніженський полковник Золотаренко" (1842), і роман "Чайковський" (1843). В повісті Гребінка широко використав народні думи, перекази, спогоди про Січ столітнього запорожця Микити Коржа. В основу сюжету роману про Чайковського лягла історична думка про Олексія Поповича, який під час бурі на Чорному морі героїчно й самовіддано врятував від, здавалось, неминучої загибелі козацькі чайки, за що його з пошаною прозвали Чайковським. Гребінка майстерно

(Закінчення на стор. 23)

А. ЮРИНЯК

Національно політичні мотиви поезії Т. Шевченка і їх фальшування московським окупантом

Коли народові відібрано матеріальну зброю, він продовжує боротьбу зброєю ідей, втілених у мистецьких образах...

У житті кожного народу бувають періоди, коли на чолі його національних змагань стоять не політики, а діячі культури й мистецтва: філософи, історики, поети. Буває це тоді, коли той народ груба матеріальна сила ворога подолала і придушила, але подоланий ще не вичерпав своїх духових сил, ще не відбув свого історичного призначення. Тоді з глибинних верств, з надр свого етнічного масиву, народ видає на поверхню життя речників свого невмирущого духа, творчої життєдіяльності. І такими речниками, як ми вже сказали, не раз виступають письменники-поети.

19-е століття в нашій історії було століттям, коли здавалося, остаточно вигасли наші національно-політичні, державницькі аспірації. Коли народився Т. Шевченко, минуло вже понад сто років з дня нещасливого Полтавського бою, наслідком якого Україну міцно прикуто до московського імперського воза. І саме в темну глуху добу сорокових років 19 стол. залунало могутнє слово великого Кобзаря. Впевнено, сміливо зазвучали Шевченкові слова, що наша "слава не вмере, не поляже; не поляже, а розкаже, що діялось в світі, Чия правда, чия кривда, і чий ми діти". Це був голос народнього духа, збудженого з вікового сну, голос, що — кажучи словами іншого великого поета — "словом сильним, мов трубою, міліони зве з собою, — міліони радо йдуть, бо це голос духа чуть".

Цей голос Кобзаря могутнів з року в рік, дзвенів металом і палахкотів вогнем, будив певність у народі і закликав до бою: "Борітеся — поборете: Вам Бог помагає!"

Тарас Шевченко був свідомий свого великого завдання й призначення: бути виразником історичних, століттями виплеканих дум і прагнень нашого народу. Він розумів, що мусить гриміти, наражаючись на найтяжчі удари ворога, бо мовчать мільйони земляків, придушені ярмом визиску й неволі. Саме їх, "братів незрячих, гречкосіїв", мав поет перед очима, творячи свої пристрасні поезії.

... "Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово!"

Висловлюючи в імені цих уярмлених мільйонів гнівний протест проти нечуваних соціальних та національно-політичних утисків, підносячи свідомість земляків, Шевченко зростав сам, зростав з погляду повноти й глибини мистецького відтво-

рення тодішньої дійсності. Якщо на початку 40-их років він подав в мистецьких образах порізнені, відокремлені факти визиску й знущання з убогих і безправних людей, то кілька років пізніше він здобувається на мистецький показ усієї гнобительської системи московського деспотичного імперіалізму. Тут найперше слід згадати поему-сатиру "Сон" ("У всякого своя доля"...).

Поему написано від першої особи — "я", тобто поет сам розповідає про сон, що ніби приснився йому. Наче летить він над Україною і бачить чудові гаї та родючі лани, але серед цієї щедрої природи живе в злиднях і горі закріпачений люд. Летить псет далі на схід і міняється природа — вже не така щедра й мальовнича, але люд так само вбогий. Ось він летить уже понад сніговими просторами Сибіру, і бачить закутих у кайдани каторжан, що золото дозбають для ненаситних царів-владарів. Ця картина людського страждання холсдить серце поета, і він знову полетів і опинився над Петербургом. Там він побачив на майдані незвичайне скупчення людей, зацікавлений тим, спускається на землю і проштовхується крізь натовп у середину царського палацу. Тут він бачить довжелезний ряд усякого начальства — від міністрів з орденами на грудях до звичайних сірих урядовців, що вишикувався перед царем і царицею. Ось цар підходить до найстаршого, і б'є його кулаком в обличчя. Той, недовго думаючи, відвернув руку — "та меншого в пузо", а той собі ще меншого, "а менший малого". Ніхто не пробував спитати: за що і для чого б'ють? "Рукоприкладство" їх величності царя вважається з-а-к-о-н-о-м.

Чи можна більш яскраво і дотепно, а разом і уїдливо представити засобами поетичного слова загальну картину безправ'я, самодурства і підлабунництва в московській деспотії?

З часу написання цієї сатири минуло 132 роки. Але яка ж вона актуальна й сьогодні — і то якраз на тому самому терені Російської імперії, що нині зветься ССРСР! Можна бути абсолютно певним, що коли б нинішнім кремлівським сатрапам заманулося видати наказ, щоб усі мужчини — громадяни ССРСР — носили бороду й вуса, то відразу вся советська преса скваліфікувала б цю дурну забаганку як чергову мудру постанову мудрого керівництва КПСС! Як ще один удар по капіталістах і фашистах!

Непроминальна сила і вплив поетичних образів справжніх літературних геніїв саме в тому й полягає, що вони межують з пророчою візією і з граничною ошадністю мистецьких засобів, а водночас якнайбільшою конденсацією вислову подають читачеві вічне в мінливому, загальне в спе-

цифічному. Образи московської деспотії в поезії Шевченка якраз до таких і належать. Тому вони не застаріють аж доти, поки взагалі існуватиме ця тиранія і сваволя. Заздяки незвичайному емоційному впливу питома вага таких творів у формуванні громадсько-політичної свідомости незрівнянно більша, ніж публіцистики. Про те, що кожен народ лише у власній державі може мати нормальні умови свого національно-біологічного і духового розвитку, написано вже безліч статей і брошур. Але навряд чи їх емоційна сила і організуючий вплив дорівнюють коротенькому, але як же переконливому вислову Т. Шевченка: "В своїй хаті — своя правда, і сила, і воля!"

Безперечно, це образне твердження нашого поета-борця становить хребет його поезій на громадсько-політичні теми й головний заповіт, що його Кобзар залишив сучасникам і майбутнім поколінням у таких безсмертних творах як "Суботів", "Сон", "Кавказ", "Послання" ("І мертвим, і живим..."), "Іржавець", "Розрита могила". Цей заповіт можна зформулювати, нав'язуючи до нашої політичної історії так:

Цілковите заперечення Переяславського договору з Москвою — нещасливої акції Богдана Хмельницького; натомість утвердження самостійницької акції гетьмана Івана Мазепи.

Нефортунний крок Богдана (помилковість якого великий гетьман незабаром побачив сам) призвів наш народ до втрати "своєї хати", тобто власної державности; акція Івана Мазепи мала на меті повернути українцям "свою хату" — так оцінив Т. Шевченко ці поворотні факти нашої історії і так оцінює їх українська політична думка тепер. Тому такі близькі й зрозумілі нам нині розпука і біль Великого Кобзаря:

"Ой Богдане, нерозумний сину!
Подивись тепер на матір,
На свою Україну!..."

А в поезії "Суботів" поет додає:

"Отаке-то, Зіновію, Олексіїв друже,
Ти все віддав приятелям,
А їм і байдуже!"

Досі ми мали перед собою головню ті твори Шевченка, що є мистецьким висловом нашої політичної лінії назовні, стосовно сусіда-окупанта. Та в поезії Кобзаря з великою мистецькою силою втілено також лінію наших внутрішніх взаємин, сказати б так, "політику щодо самих себе".

Ось "Іржавець" — невеличка розміром, але багатюща змістом поема, написана 1847 року, отже 130 років тому. Говорячи про нещасливий для України вислід Полтавського бою 1709 р., Т. Шевченко каже:

"...поради не подала мати,
Як пшениченьку пожати,
Полтаву достати?
Ой пожали б, якби були
Одностайно стали
Та з хвастовським полковником
Гетьмана едали..."

(Тобто якби Мазепа зі своїм оточенням і Запоріжжя діяли були в контакт і згоді з Семеном Палієм, за яким ішли широкі маси людности української на Правобережжі).

Отже солідарність і єдність на ґрунті національно-державницькому козацької старшини з гетьманом на чолі і посполитих — тобто селян і міщан, — ось що, на думку поета, могло й мусіло відвернути нашу поразку під Полтавою, а цим самим урятувати нашу державність.

У вже згаданому тут "Посланні", в "Розритій могилі" тощо великий поет ні за що інше не картає так гостро земляків, як власне за брак політичної єдності перед наступом ворога, за відступництво й зраду. Слова ідкого сарказму зриваються йому з уст при згадці про перевертнів:

"А тим часом перевертні
Нехай підрастають
Та допоможуть москалеві
Господарювати
Та з матері полатану
Свиту знімати!"

Ми вже сказали, що Шевченко з своєю полу-м'янсю поезією з'явився тоді, коли в народі вигасала вже пам'ять про славу добу Козаччини, коли Україна ставала на прог не лише проти кримців, але й проти Варшави та Москви.

Трудно, навіть неможливо, уявити собі національне відродження України без Шевченка. Він наш перший справжній поет-трибун, поет — національний борець, що стоїть як дороговказ на нашому історичному шляху, орієнтуючи нас від Хмельницького на Мазепу, запалюючи до боротьби раз-у-раз лави послідовних самостійників. За всі довгі століття нашої неволі ніхто не спромігся так струснути й підняти наш народ з глибин духового занепаду. Ніхто так певно і яскраво не доніс до світу правду нашого покривдження! Ніхто з такою силою творчого генія не надхнув непохитною вірою пробуджену націю, що

"Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти".

І ось саме цього найбільшого, Богом нам даного Генія-Кобзаря московські імперіялісти безсоромно намагаються представити своїм однодумцем, посмертно "советизувати". Здавалося б — марне намагання: хто ж, хоч трохи тямущий, повірить такий несусвітній брехні?!

Так здавалося б. А в дійсності воно не зовсім так. Бо ще стародавні латинці знали приказку: *давдцять разів повторена брехня сильніша за раз сказану правду*. А тому настирливо повторювану червоними імперіялістами брехню про нашого Кобзаря треба щоразу відкидати, спростовувати, викриваючи й демаскуючи всі її етапи, всі варіанти. Це тим паче, що кремлівські новочасні сатрапи показали себе в орудуванні брехнею неперевершеними майстрами.

Спочатку, під час безпосередньої боротьби за гладу і в перших роках своєї диктатури, боль-

**Канада
має
НОВИЙ
закон
про
Громадянство**

ВІН УВІЙШОВ У ЖИТТЯ 15-ГО ЛЮТОГО 1977

Ви можете гордитися днем, в якому отримаєте канадійське громадянство з усіми його привілеями і обов'язками.

Новий Закон про громадянство не змінює статусу тих, що раніше стали канадійськими громадянами.

Імігранти, що законно прибули до Канади, будуть зацікавлені такими змінами в новому Законі:

1. Жінок і чоловіків трактують однаково без уваги на те, чи вони одружені, чи ні.
2. Кандидати на громадянство мусять жити в Канаді три роки.
3. Вік повноліття виносить 18 років.
4. Кандидатів на громадянство трактують однаково без уваги на країну їх походження.

Як і колись, існує аплікаційна оплата, проте службовці Державного Секретаря дадуть вам безплатні інформації і допомогу в приготуванні аплікаційної форми.

Коли треба більше інформацій, пишть або підіть до найближчого Суду Канадійського Громадянства.

Або пишть до:

The Registrar Canadian Citizenship,
130 Slater Street, Ottawa, Ontario K1A 0M5.

Secretary
of State

John Roberts
Minister

Secrétariat
d'État

John Roberts
Ministre

шевицька пропаганда якнайдуше наголошувала соціальні, протипанські мотиви Шевченкової творчості. З метою якнайшвидше деморалізувати українське селянство, зокрема й особливо "українізовані" полки з солдатів-українців, большевики плели несусвітні терезені на адресу Центральної Ради та її уряду — Генерального Секретаріату. Використане було й звичайне в українських національних колах звернення "пане-добродію" (мовляв, самі пани!) і назви "Генеральний Секретаріат", "Генеральний Військовий Комітет" (мовляв, самі генерали!), і наявність галичан у війську Центральної Ради як, мовляв, "чужого" війська і т. д. і т. ін. І поруч з цим Шевченка "ударним порядком" обертали в большевиках: "співець бідного селянства", "борець проти панів і генералів", "предтеча й пророк соціальної революції в Україні" — так представляла нашого Кобзаря большевицько-московська пропаганда. ("Товарищ Шевченко, еслі б жил севодня, то вместе с нами бил би Центральную Раду!" — говорив на мітингу в Лубнях командир "Харьковского пролетарского отряда ім. Т. Шевченка").

З великим жалем треба ствердити, що в "большевизації" творчого обличчя Т. Шевченка діяльну участь брали наші ліві соціалісти: есери-боротьбісти і ліві есдеки-незалежники давши себе заманути демагогічними кличами большевиків. Рідко кого з цієї української лівиці минула пізніше "братня" большевицька куля. Найбільш підступним способом знищено тих українських комуністів, котрі (як ось відомий Пісоцький-Річицький) найретельніше виконували нелюдські директиви Кремлю щодо українського селянства. До речі, цей Річицький написав книгу "Тарас Шевченко в світлі епохи", де з яничарським завзяттям затушковує національно-визвольні, протипольські ідеї творів Шевченка, підкреслено твердячи натомість, що (цитую) "своєю соціальною поезією Шевченко міг би знайти собі ґрунт в резолюційній плсбейсько-пролетарській суспільності...", що він, мовляв, був виразником дум і прагнень "перепролетаріату" — сільських наймитів-злидарів.

Та минали роки, і на місці старих панів появились нові — "сметанка" колишніх революціонерів-підпільників та усілякого роду спритярі (навіть з бувших царських посіпаків: згадайте жандармського полковника Муравйова, "генштабістів" Шалощнікова, Каменева, Єгорова декількох "дипломатів" тощо). Стало "неодно" скрізь і завжди "спізати бідняцько-пролетарську нуту". Більше того: старі большевицькі гасла "Геть буржуїв і панів" тепер були добрі лише для закордону, а в себе, в "батьківщині трудящих" могли будити небажані й небезпечні настрої. І большевицький агітпроп одержує від "хазяїна" директиву перебудуватися в напрямі нової, "совєтсько-імперської" настанови.

Ця настанова з марксизмом і пролетаріатом не мала нічого спільного, а формула її проста, примітивна: *все і всі, що сприяли розширенню коліс царської, а від листопада 1917 р. совєтської імперії — є гаразд. І навпаки: всі і все, що цьому*

перешкоджало і перешкоджає — оті всілякі сепаратизми та самостійництва неросіян — для комуністичної влади є зло.

Зрозуміло, що відтепер мав бути інший, ніж досі, підхід і до царських діячів та й самих царів: такі постаті як Іван Грозний (Іван Лютий), Петро Перший, Суворов і Кутузов — тепер представляються совєтським агітпропом як *позитивні постаті російської історії*.

Уніфікована совєтська імперія не могла стерпіти "разномислія": "на всіх язиках" мусіли всі або мовчати, або співати однаково. Отож треба було причесати по-новому й творчість нашого Кобзаря, бож всна була дуже протицарська, отже й протиімперська.

Звідси й починалася вже друга, інша *препарація* Кобзарєвої творчості — пристосування Шевченка під "співця природи й побуту села", без жодних претенсій до тем соціально-політичних. От щось на зразок російського поета-самоука Кольцова. Для цього у всіх масових виданнях: для шкіл і публічних бібліотек комуністична цензура викреслювала слова й цілі речення в таких гостро-політичних Шевченкових творах як поеми "Сон" ("У всякого своя доля"), "Кавказ", "Іржавець", "Посланіє", висуваючи на передній план романтичні балади ("Причинна", "Утоплена", "Тополя") та поезії з мотивами кохання і сімейного побуту: "Катерина", "Наймичка", "Дівичії ночі", "Нащо мені чорні брови" тощо.

Це був курс на "відполітизацію" Шевченка, курс, знаний ще з доби царату, коли московські імперіялісти намагались обмежити українську літературу рамками "літератури для домашнього вжитку". І хоч як абсурдно це виглядало, але й Шевченкову творчість царська цензура пробувала втиснути в ці "домашні рамки", вилучаючи й замовчуючи його названі вище революційні поеми-сатири. Цим способом московські імперіялісти намагались поета-революціонера зробити "безвредно кобзарствующим" — за безсмертним висловом представника царської цензури.

Так і пригадується роблено-наївне запитання слного "теж малоросса" (вже тут, в Америці): "Почему ви считаєте Шевченка самостійником? Разве в "Кабзарє" есть где-нібудь выраженіє "Самостійна Україна"? ілі "Українська Народна Республика"? Ведь нет?! А почему? Да потому что Шевченко нікакой самостійності не желал і даже понятія о ней не имел! Он просто любил Малороссію, ілі — пусть будет по-вашему — Украину, еію пріроду, еію трудолюбивий народ...".

І цю примітивну "єдиносрїйську" (нині "єдиносрїюзну") брехню неосталіністи Брежневє, не моргнувши оком, взяли в свій арсенал ідеологічної зброї!

Проти цієї "другоетапної" кастрації палкої Шевченкової музи за життя Сталіна ніхто не важився перечити. Аж по його смерті, за урядувачня Нікіти Хрущова, поети "шестипєсєтчики", серед них такі яскраві постаті як Ліна Костенко і Василь Симоненко, разом з літературознавцями й критиками Іваном Дзюбою та Святославом Караванським показали справжнє обличчя

О, ЦЯ МОЛОДЬ!

Професора Т. я вже давненько знаю. Та як давненько: років може з п'ять чи шість. Познайомилися ми з ним на одному з літературних вечорів, які влаштовує наш гурток пенсіонерів — любителів книжки. А потім уже бували ми в них, а вони в нас, а часом було й поїдемо з ними "на рибу". Але я, побачивши, що це його не дуже вабить, дав йому спокій з рибу.

Професор Т. не дуже говіркий, скромний, але дуже чутливий до якихось людських, як він сам каже, неподобств.

І от одного разу при зустрічі з ним, коли наші жінки занурилися в оглядини в тисячний раз жіночих одягів та оздоб в одному з шопінг центрів, а ми сиділи собі на лавці під розложистим деревом, він так розговорився, що я аж здивувався.

— О, ця молодь, — почав він схвильовано. — Безперечно, що ми старші часто їх не розуміємо, або й ігноруємо їхню думку. Але ж, мусять бути якісь норми людської поведінки, які зобов'язують і молодь до чогось такого, що давало б їм право називати себе людьми.

— О, — став я на захист молоді, — не судить так суворо. У вчинках молоді є досить непристойного, брутального, але не можна цього узагальнювати.

— Ну, а як назвати ось таку поведінку? — хвилювався він. — Ось послушайте, що сталося у нас минулого тижня. Ви знаєте, що перед Різдом найжджає до Фльоріди багато гостей, особливо молоді. І от одна представниця отієї молоді зіпсувала нам з дружиною нічний відпочинок, а мені, зокрема, ще й настрій на цілий тиждень. Уявляєте собі, як почувасться людина, коли її с третій години ночі підіймають з ліжка для того, щоб наговорити дурниць, образ і чого хочете.

Як я вже сказав, минулого тижня серед ночі чуємо ми настирливий дзвінок — хтось дзвонить у дверях. Дружина спить чуткіше і, почувши дзвінок, накинула халата й пішла до дверей. Мене ж, дякувати Богові, хіба постріл з гармати під самим вікном може розбудити. Але цим разом я почув рух дружини і так само пішов до дверей. Правду сказати, ми сподівалися одного гостя з Канади, тому дружина й кинулась до дверей з такою певністю. Та коли я наблизився до дверей, то побачив, що перед дверима стоять хлопець і дівчина. Я їх добре бачив, бо дружина влучила надвірне світло, а до того ще світив вуличний

ліхтар, що поряд з нашим заїздом. Хлопець, як теперішні хлопці — трохи патлатий, трохи бородатий, а дівчина напівгола світить пупом. Вона обхопила хлопця за стан і з виразною вимогою звернулася до моєї дружини:

— Ми до Бориса. Де він, нагорі чи внизу?

Дружина трохи розгубилася від такого наступу, а потім підбадьорилася.

— Ми не маємо гори, бо наша хата однородинна й на одній підлозі.

— Невер майнд, — каже та дівка, бо говорить по англійському. — Я до Бориса, де він?

Нам почало трохи прояснюватись, бо гість, якого ми сподівалися з Лондону, студент і зветься Борис.

— Бориса немає, він ще не приїхав, — відказала дружина.

А вона так і приснула:

— Дон'т лай ту мі... Я бачу он авто з канадським плейтом.

На вулиці справді було авто з канадським номером з Онтарію, що належало людям, які приїхали до наших сусідів.

Та я вже не міг спокійно слухати. Відхиливши широко двері, підійшов упритул до сітки. На мене ввійнуло пивним перегаром.

— Слухай, дівчино, — сказав я. — Забирайся собі по доброму й дай нам спокій, бо я покличу поліцію. Тобі ж сказано, що Бориса немає.

А вона до мене:

— Не говори до мене так... Не бачиш? Я ж леді!

Тоді я вже зовсім утратив рівновагу.

— Ні, — кажу, — не похожа ти на леді, лише привласнюєш це звання.

А тоді до хлопця:

— Чи бачиш, молодче, яга цяця обкручується навколо твого стану. Вона не має ні сорому, ні людяности. Серед ночі підіймає людей з ліжка, щоб показати перед ними свою невихованість та зарозумілість. Забирай її і вези туди, звідки привіз, бо я справді змушений буду кликати поліцію.

Хлопець не відізався й словом і пішов до свого авта. Дівчина побігла за ним, сердито бурмочучи щось собі під носа.

Всівши до авта, вони ще кілька хвилин про щось сперечались, а потім заревів мотор, завищали колеса й авто рвонуло з місця, мов навіжене.

Я замкнув двері. Все затихло. Ідучи до ліжка, я поглянув на годинника — була третя година.

Наступного, власне, того самого дня по обіді Борис зателефонував до нас. Він сказав, що приїхав до Фльоріди не сам, а з приятелями, але вони не приїхали до нас, а зупинилися в мотелі. Він дав адресу, і я знав, де це є.

Ми нічого не сказали Борисові про нічну пригоду, бо думали, що вона вже минула безповоротно та й незручно було псувати хлопцеві вакаційний настрій, тим паче, що ми не знали, які взаємини між Борисом та тією дівчиною.

Але ми помилилися. Це показав наступний день. Десь перед одинадцятю години ми з дружиною збиралися їхати до крамниці щось там

Шевченкової творчості, справжню історичну роллю і місію нашого Кобзаря як борця за всебічне визволення української людини.

Та хрущовська "відлига" була короткочасна, і фальшування Шевченка червоними імперіалістами триває далі, не зустрічаючи на нашій Батьківщині належної відсічі. Тим більший обов'язок боротися словом проти спотворювачів Шевченкової творчості спадає на нас, у вільному світі сущих.

В. ЧАПЛЕНКО

Поведінка "малоросів" на Україні і Лавра Юрченка в Америці

Оповідка

Це було на початку 50-их років нашого сторіччя. "Новий емігрант" з України Лавро Юрченко робив доповідь про становище на Україні в великій залі українського народного дому. Цей дім придбали були свого часу ще "старі емігранти" з Галичини, які прибули до Америки перед Першою світовою війною. Але останніми роками цей дім стояв уже майже без ужитку: засновники цього вогнища українського національного життя на чужині до середини сторіччя вже здебільшого повимирали, а їхні діти стали "справжніми американцями". Масове прибуття до Америки після Другої світової війни "нових емігрантів" наповнило новим життям цей добре збудований дім. Тож і під час доповіді Лавра Юрченка в його великій залі людських голів було так густо, як у ложці каші. Це були переважно "нові емігранти", але до них приєдналися й залишки "старих". І всі слухали, як кажуть, з роззявленими ротами...

Доповідач же був не абиякий красномовець! Хоч з нього був невеличкий на зріст чоловічок, з невеличким же та майже дитячим виразом обличчя, але промовляв він незгірше від давньоримського Цицерона, як той виступав проти Катіліни та Марка Антонія. Відповідні жести (вишахи руками), блискавки з надхненних очей, інтонації народного трибуна в мові тощо, тощо. Особливо палали його очі тоді, як він від "пересліду-

вання вільної думки в ССРСР" перейшов до картання "малоросів", що заради кар'єр цураються рідної мови і не борються із цензурними спотвореннями українських письменників-класиків та з утисками вільної думки.

— Утиски утисками, — гримів він, — але ж треба мати хоч трохи відваги та шанувати свою національну гідність! "Малоросійство" — оце наше найбільше лихо, і з ним треба нещадно боротись...

Чи треба казати, якими рясними оплесками нагородила велика зала народного дому цього українського Цицерона, коли він скінчив свою полум'яну промову? Це були майже такі "бурхливі оплески", якими нагороджували "трудящі маси" промови Сталіна чи інших промовців, коли ті згадували на ймення цього свого "вчителя, батька народів та проводиря світового пролетаріату".

Коли голова зборів подякував Лаврові Юрченкові за його "цінну й цікаву доповідь" і той зійшов зі сцени, то до нього кинулося багато людей, щоб потиснути руки і подякувати особисто.

Вирискався тільки один нетактовний східняк, такий, як і Лавро Юрченко, "новий емігрант", який зауважив, що навряд чи слід так гостро картати наших братів на Україні: їм же доводиться мовчати не ради кар'єр, а для фізичного самозбере-

купити. Аж бачу у вікно, до нашої хати під'їхала таксівка. З неї виприснула дівчина. Таксівка відразу ж від'їхала, а дівчина прямує просто до наших дверей. В руці тримає якусь торбу, а одягу на ній майже ніякого: на попереку якийсь мотузочок, а на грудях два трикутники, ото й усе.

Це була та сама дівчина, яка збудила нас микуюлої ночі. Я не вийшов до неї, а пішла дружина.

Знову те саме, знову питає за Борисом, але цим разом вона була певніша, що знайде його тут, бо відпустила таксівку.

Якою ж жалюгідною стала вона, коли почула, що Бориса у нас немає. Вона не знала, що їй робити, де шукати того Бориса. Стояла опустивши руки, а очі її були повні сліз.

Нам стало їй шкода. Дівчина в чужому їй місті, керована своєю глупотою, що зветься молодечим запалом. Отже, треба часом прощати їм, бо не знають, що роблять.

Я підійшов до дверей.

— Галлоу, пур герл! — звернувся до неї

Вона тихо відповіла на моє привітання, але боялася підвести на мене очі.

— Не турбуйся, — кажу до неї. — Ми зараз їдемо до крамниці й підвеземо тебе до Бориса.

Вона боязко глянула на мене, мабуть хотіла пересвідчитися, що я не жартую. Але я вийшов надвір, відчинив автові двері й запросив її до авта. Вона без вагання, спритно, мов кішка, вско-

чила до авта, і на її сяючому обличчі появилася усмішка.

— Дякую, — сказала вона так лагідно, ніби це була зовсім не та дівчина, що була вночі, мабуть, напопована пивом.

А вже, коли ми всі троє їхали в авті, я, ніби не впізнавши її, запитав, чи то не вона була у нас вночі перед дверима з якимсь хлопцем. Вона ледве чутно відповіла:

— Так, то була я. Ай ем соррі.

Тим часом ми приїхали до місця, де замешкав Борис із приятелем. Дівчина висіла з авта й ще раз дуже чемно подякувала. Хлопців не було вдома, але вона залишилась на них чекати.

На другий день Борис заїхав до нас, щоб вручити листа, якого передали його батьки. В розмові дружина, ніби між іншим, натякнула йому про ту дівчину. Він трохи зніяковів і сказав:

— Та вона просто переслідує мене. А тоді, коли ви привезли її до нас... — Він трохи зам'явся й винувато докінчив:

— Нас не було вдома й вона чекала на нас майже до самого вечера.

Тут уже я не витримав і повторив слова професора Т.:

— О, ця молодь!

Т. Х.

Грудень, 1976 р.
Фльоріда.

ження, бо там саме їхнє існування залежить від держави-потвори.

Лавро Юрченко погасив на мить приємну усмішку на своєму "дитячому" видочку і похопився простягти руку черговому його доброзичливцеві. Засвітив також знову, вже назустріч тому, хто хотів потиснути щиро його руку, свою усмішку.

Але це вже був не звичайний доброзичливець, а головний редактор газети "Вільне слово" Лука Осуга. Такий на зріст, як і Лавро Юрченко, чоловічок, з лисиною, залічкованою засобом внутрішньої позички, Лука Осуга відрізнявся, проте, від усіх інших людей тим, що неминуче оздоблював свою мову дрібним смішком, що його він ніби есборбував у себе, ну, а цей смішок мав відповідний вираз і на його привітному обличчі. Щирий це був смішок чи тільки личкування якогось іншого, необов'язково прихильного ставлення до співрозмовника, як думав про усміхнені обличчя і "галичан" взагалі східняк Лавро Юрченко, але цим разом він повірив у щирість смішка й усмішки головного редактора Луки Осуги. Головний же редактор "Вільного слова" не тільки похвалив його надзвичайну, патріотичну доповідь, а й попросив дати йому свою адресу, — його, Лавро Юрченкову, адресу. Лука Осуга не сказав, навіщо йому потрібна адреса досі невідомого в Америці "нового емігранта" й східняка, але, певно, він узяв її не з якоюсь лідступною метою. А Лавро Юрченко, трохи таки зворушений, ба й схвильований такою до нього увагою цього авторитетного серед української еміграції чоловіка, не спитався про це. Це був для нього такий делікатний момент, як ото буває в забобонного картяря, який, набравши з колоди в свої руки карт, промовляє: "Не буду дивитися — нехай козириться"... Інакше сказавши, Лавро Юрченко, як отакий картяр, сподівався в цю мить якогось успіху, щастя в грі.

**
*

Лавро Юрченко працював у шпиталі "підмітайлом", як він сам, людина інтелігентна, з болем у серці, але ніби жартома казав про свою заробіткову працю на "землі Вашингтона", і через те не мав наперед визначених вихідних днів. "Боска", що керувала в шпитальній кухні всіма роботами, визначала такі дні для своїх підвладних залежно від такої чи такої потреби в "робітних силах". А втім, інколи вона зважала й на побажання працівника, зокрема якось особливо поступлива була щодо просьб Лавра Юрченка. Можливо, що вона, як добра жінка, трохи жаліла його, бідного імігранта, а можливо, як він сам про це думав, що й трохи чи не залицялася до нього. Була вона огрядненька, не першої вже молодости американка, удова чи, може, розведена з колишнім чоловіком. А ці останні думки-здогади (щодо можливого залицання до нього "боски") виникали в Лавра Юрченка ще й через те, що він уважав себе (як оглядав своє "дитяче" обличчя в дзеркало, трохи примружуючи свої тернинки-очі) "цікавим для жінок".

Так чи так, та коли віч попросив Мері дати йому вихідний день наступного тижня в середу, вона зразу, трохи навіть усміхнувшись до нього (мабуть, таки залицялась!), вволила його волю.

А потрібний був Лаврові Юрченкові на цьому тижні саме такий, сказати б, спеціальний вихідний день для того, щоб за три дні наперед приготуватись остаточно до наступного субітного вечора, коли він мав виголосити дуже важливу доповідь — доповідь на загальноміських зборах українців, присвячених пам'яті великого українського письменника і першого прем'єра модерної української держави Володимира Винниченка, що помер у Франції, в своїй убогій хаті 1951 р. Власне, доповідь у нього була вже майже готова, залишалося ще тільки добре перевірити її зміст, зважити всі подробиці, бо ж серед слухачів могло бути чимало "нових" і "старих" галичан, яким Винниченко взагалі був не до вподоби. Правда, він не скидав усіх галичан на одну купу, а ділив їх на ідеологічних і територіальних. Перші — це був, на його думку, специфічний тип, який витворився історично в умовах суспільства "попа і хлопа", як казали про галицьких українців поляки, і який відрізнявся психологічно від наддніпрянців та кубанців. Для цих галичан Винниченко був як лякмусовий папір у хемії, Винниченком вони перевіряли східняків: той із цих останніх, хто "носився" з Винниченком, був для них "червоний", а хто Винниченка "викидав з історії", як от, наприклад, гетьманці, був для них "синій", добрий українець. Територіальні галичани для Лавра Юрченка були справжні всеукраїнці, і назва "галичанин" була така, як назви "кубанець", "полвець" тощо. Таким галичанином був І. Франко...

Перший, як Лавро Юрченко думав, тип великою мірою переважав на еміграції галичан-всеукраїнців. Тож, можливо, що й на його доповіді буде більше саме таких галичан. А що йому чомусь не хотілося дуже настроювати проти себе цю галицьку більшість (може, тому, що вона фактично творила українське національне життя на чужині), то він і хотів так "хвалити" Винниченка (а гудити ж його не годилося на цих зборах), щоб це не роздратувало... ну, хоч би відомого великого ворога винниченківства редактора Луку Осугу, що так добре оцінив його недавню доповідь... оцінив доповідь — і для чогось узяв його адресу. І знову в нього промелькнуло в голові сте картярське: "Не буду дивитися — нехай козириться"...

Але перш ніж сісти за роботу над своєю доповіддю, Лавро Юрченко вирішив заглянути до поштової скриньки. Бо час був саме такий, коли на їхній вулиці розносили пошту.

У скриньці, справді, був лист. Тільки один лист, але який лист! Із віддрукованим на конверті штампом редакції газети "Вільне слово"!

Серце у Лавра Юрченка так тьохнуло, перебачаючи оте "картярське щастя", що погнало його сходами на третій поверх одним духом, немов вітром понесло. У конверті був офіційний лист від редактора Луки Осуги з пропозицією

Багатокультурність?

Ціла ідея багатокультурності має за завдання допомогти канадцям у співжитті та зрозумінні другого походження і зрізничковання.

Хоч урядова постійна політика стосується всіх канадців, проте багатокультурність побудована на засаді добровільності. В дійсності, це залежить від нас, чи вона матиме успіх.

Наш федеральний Уряд встановив наступні програми й засоби для зберегання нашої культурної спадщини.

У МІНІСТЕРСТВАХ ДЕРЖАВНИХ СПРАВ

багатокультурна програма має за завдання допомагати у плеканні культурного розвитку всіх канадських груп, які бажають зберегти свою спадщину й тим збагатити Канаду. Для досягнення цієї мети діють:

Взаємодія етнічних груп

Ця програма дає до диспозиції свої професійні сили на те, щоб допомагати групам на національному й льокальному рівнях у ділянках комунікації та організації.

Програма канадської ідентичності намагається скріпити культурну ідентичність меншин та плекати зрозуміння і поширювання знання про культурну різномордність Канади за допомогою мистецтва, фестивалів народньої творчості та літератури.

Канадські етнічні студії

Під керівництвом Дорадчого Комітету. Цей Дорадчий Комітет також спонзорує для канадських етнічних студій в Канаді. гостинні виклади професорів і лекторів у канадських університетах.

Технічні засоби для вивчення неофіційних мов

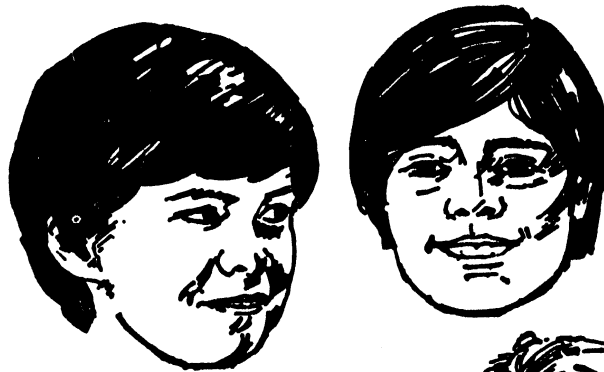
призначає фонди на опрацювання і продукцію навчального матеріалу для курсів мов.

Програма багатокультурних центрів

допомагає добровольчим групам організувати центри багатокультурності в льокальних громадах.

Програма інтеграції імігрантів

допомагає різним групам у ділянці партиципації імігрантів у канадське суспільство.

Це

залежить від вас:

Програма дотацій

призначає фонди для добровольчих груп для підтримки широкого спектру багатокультурної діяльності.

НАЦІОНАЛЬНА РАДА ФІЛЬМІВ

Як частину свого вкладу в програму багатокультурності, Національна Рада Фільмів випродукувала понад 400 фільмів у 19 різних мовах. Їх можна безплатно отримати в бюрох Національної Ради Фільмів у Вінніпегу, Ванкувері, Торонті, Монтреалі, Оттаві й Галіфаксі.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ЛЮДИНИ

Національний Музей Людини в Оттаві документує історію всіх етно-культурних традицій в Канаді. Цей музей зібрав величезну кількість експонатів, звуко-візувальних записів і фільмів. Спеціальну увагу звертається на такі елементи як народня архітектура, хатне умеблювання, передіндустріальна техніка харчової продукції та ручних виробів, традиційні перекази, родинне і комунальне життя, свята та обряди. Також підготовляються культурні виставки та переїзсні покази.

ПУБЛІЧНИЙ АРХІВ

Програма Національного Етнічного Архіву має за завдання віднаходити й охороняти етно-культурні рекорди перед втратою, пошкодженням чи знищенням. Персонал фахівців почав збирати рекорди

цього багатого й важливого аспекту нашої спадщини через контакти з етно-культурними організаціями, товариствами та індивідуальними особами.

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

Національна Бібліотека зорганізувала багатокультурне бібліо-обслуговування. Воно має за завдання постачати книжки в неофіційних мовах, які вживаються в Канаді, для публічних бібліотек, поширювати збірки книжок у неофіційних мовах у більшості бібліотек. Першу колекцію книжок вислано з Оттави у березні 1975 р. Плянеться додавати річно по п'ять нових мов, що має досягнути загальне число 70.

подавайте свої погляди або звертайтеся по інформації листовно до:

**Multiculturalism, P. O. Box 366, Station A,
Ottawa, Ontario K1N 8Z9**

John Munro
Minister Responsible
for Multiculturalism

John Munro
Ministre chargé
du Multiculturalisme

прибути до нього в редакцію наступного понеділка для поважної розмови про можливість його "затруднення" в редакції газети "Вільне слово". Отже, контури "картярського щастя" ставали вже зовсім виразними. Це була перспектива, про яку він не міг досі й мріяти на "землі Вашингтона". Усі ж його земляки-східняки, деякі з більшою, ніж була в нього, освітою, досвідчені журналісти, навіть високошкільні професори безнадійно "клінували" і, мабуть нічого за своїм фахом не здобудуть, а він, освітою тільки агроном, став вибранцем з-між усіх їх! Став вибранцем? Але як же тоді бути з доповіддю про Винниченка? Адже редактор Лука Осуга запрошує його ще тільки на розмову, прямої настанови на посаду ще не пропонує! А що як редактор Лука Осуга почує його, Юрченкове, прилюдне вихвалання "комуніста" Винниченка і змінить свою дотеперішню думку про нього? Це ажніак не виключене!

Отак доля поклала на терези українського патріотизму "нового емігранта" — східняка Лавра Юрченка два важки — Винниченка й "легку", високооплачувану посаду в редакції газети "Вільне слово". Винниченка, рівнозначного з безнадійним "клінуванням", — і високооплачувану роботу в "чистенькій" редакції! Ну, як бути, Боже ти милій?! Він бігав по кімнаті — і думав-кипів...

Його дружини не було вдома, ні з ким було навіть порадитись. Та й що вона бідолаха, могла його порадити? Вона ж також мучилася на фізичній роботі в фабриці і, напевно, була б рада, якби він улаштувався на таку працю, що їй можна було б покинути туя каторжну фабрику.

Тож хоч був такий час, що його дружина от-от мала прийти з роботи, Лавро Юрченко поклав її не чекати, а відповідно до виразної переваги в його свідомості шальки з посадою в редакції діяти. Та й треба було якомога швидше повідомити організаторів зборів про відмову від доповіді, сказати, щоб його кимсь замінили...

Він ухопив слухавку телефону і зателефонував до голови Комітету для влаштування зборів "інженера" (такого ж фіктивного на чужині, як і він — "агроном") Товстоноса. Почувши знайомий голос, Лавро Юрченко зразу ж випалив, що, на жаль, він не зможе робити доповіді на зборах, присвячених пам'яті В. Винниченка. А як "інженер" Товстонос сказав, що це ж він їх "заріже", боже лишилося тільки три дні, то він, Лавро Юрченко порадив звернутися до "професора" (також фіктивного, колишнього) Х-енка. Похопився навіть додати, що Х — енко, може, навіть, краще за нього зробити, бо це ж колишній високошкільний професор-філолог, і він Винниченкову творчість та діяльність добре знає. Насправді Лавро Юрченко не думав, що Х-енко може краще за нього зробити доповідь, але ж йому тепер треба було вимотивувати свою відмову!

Неприємно було йому слухати докори з боку "інженера" Товстоноса: мовляв, за місяць наперед узявся за цю доповідь — і в останній момент відмовляється! Чому?

У відповідь на це "чому?" сердега Лавро Юрченко забелькотів так невиразно, що його співрозмовник на протилежному кінці телефонного дроту мусів перепитати: яка причина?

І Лавро Юрченко, притиснутий отак до стіни, виразно сказав:

— Моя дружина захворіла... щось серйозне...

Захопившись розмовою з "інженером" Товстоносом, Лавро Юрченко не почув, як тихо скрипнула за його спиною двері, і його жінка увійшла в хату. Та саме в цю мить її чоловік рішуче обіргав розмову:

— Ніяк не можу... Бувайте здорові!

— Що ти там про мою хворобу сказав? — скрикнула обурено жінка, така сама, як і він, невеличка перепеличка і не з меншою, як у нього, "красномовністю" жіночка. — Чи ти здурів?

— Я сказав? То, мабуть, тобі почулось... А втім, дивися сюди! Ось бачиш, що я сьогодні одержав! Читай!

І він, осяяний усмішкою, як знаком радості, простягнув їй листа від редактора Луки Осуги. Жінка пробігла швиденько очима коротенького, але безмірно змістовного листа, а тоді як не киється на шию чоловікові — та й узяла палку його вицілювати. А чоловік приймав цю ласку своєї дружини і пояснював із сльозами на очах:

— Бачиш, яка подія! Але я думаю, що ти зрозумієш і моє вирішення: я щойно відмовився робити доповідь про Винниченка, щоб не поспувати цієї... можливості (зін хотів був сказати "цієї кар'єри", але своєчасно схаменувся і замінив цей вислів словом "можливості").

На знак цього "зрозуміння" дружина знов кинула його цілувати, — мовчки, теж із сльозами на очах цілувала.

Як відбулися в суботу збори, присвячені пам'яті небіжчика Винниченка, Лавро Юрченко, ніколи не довідався, бо тоді, зрозуміла річ, не міг на тих зборах через "хворобу" своєї дружини бути, а в газеті "Вільне слово", де він з понеділка став працювати редактором мови, про ці збори нічого не написано.

...Оце така поведінка "малоросів" на Україні і Лавра Юрченка в Америці. Мабуть, таки буття вичначає якщо, може, й не свідомість, так хоч поведінку людини.

Петро МОСКАЛЬЧУК

ВІНОК СПЛІТАЄ УКРАЇНА

*Із хвиль Дніпрових, з крину з руги-м'яти
З барвінку й зір, з веселки й колосків
Своєму сину — світочу віків —
Вінок сплітає Україна-мати.*

*В нім квітне шана матері й дитяти,
Любов мислителів і сівачів,
Творців добра і правди сурмачів...
Вінку, як сонцю, вічно не зів'яти.*

*Шумлять гаї, бринить пшениця в полі,
Любов'ю пахнуть пісня, хліб і цвіт...
Життя й безсмертя йдуть з Тарасом в світ.*

З НОВИХ ВИДАНЬ

Василь Чапленко. "Його таємниця"

Нещодавно вийшла з друку повість Василя Чапленка "Його таємниця". Повість охоплює 125 сторінок та бібліографію творів автора. Видавництво й мистецьке оформлення книжки не згадані.

Сюжет повісти побудований на загадковому зникненні видатного українського науковця з еміграційної діаспори, який згодом опинився в ССРСР.

"Тему цієї повісти", — пише у передмові автор — "підказало мені шпигунство Віктора Петрова. А зацікавило мене в цьому шпигунстві незвичайне поєднання в одній особі видатного науковця і звичайного "сексота". В образі головного героя повісти Вадима Петренка автор подає лише "фізичний" портрет В. Петрова, бо "для позитивного в моральному розумінні героя В. Петров усе таки не надавався, як це видно з його повісти "Без ґрунту"."

Поєднуючи фантастичного героя повісти Вадима Петренка "із справжніми спогадами про наше літературне та наукове життя на еміграції (таборовий період)", автор зберіг справжні прізвища та псевдоніми наших письменників і науковців,

"як це звичайно роблять у спогадах".

У передмові автор пише про свої первісні здогади, що В. Петрова викрали радянські людологи й знищили. Та незабаром виявилось, що В. Петров не тільки живий, а ще й у чималій пошані в комуністів. Він працював за фахом археолога, його праці друкували, пізніше йому справили ювілей, скликавши для цього спеціальну конференцію, а його портрет з якимсь там орденом (т зв. "великої батьківщанської війни першого ступеня", як "партизана-розвідника 1941-1949 р.") на грудях появився в пресі з підписом, що його нагороджено "за відповідальну роботу в небезпечних для його життя умовах".

Подавши негативну оцінку героєві повісти, автор вводить до передмови одержані з України чутки, що Віктор Петров (Домонтович) "таки гідбув у ССРСР покарання — був на засланні п'ять чи десять років".

У своєму творі автор легко вводить читача у знайоме коло прізвищ і подій і до останньої сторінки тримає в напруженому зацікавленні. Радимо читачам прочитати цей новий твір (якщо знайдуть його на полицях книгарень).

(ЗАКІНЧЕННЯ із стор. 11)

зобразив постаті героїв та риси українського побуту тих часів. На українську мову цей роман переклав Ксенофонт Климкович і він викликав захоплення серед українських читачів, зокрема молоді як на Наддніпрянській Україні, так і в Галичині. Про це згадував Іван Франко, який дав надзвичайно високу оцінку "Чайковському" і гідзначив, що цей твір був "улюбленою лектурою галицько-руської молоді 60-х і 70-х років".

Романтична поема "Богдан" давала яскравий образ гетьмана Богдана Хмельницького і після думи "Богдан Хмельницький" (1822) поета-декабриста Кондратія Рилєєва і поеми "Богдан Хмельницький" (1833) Михайла Максимовича твір Гребінки, що з'явився в 1843 році, був третім з поем про Богдана Хмельницького в російській мові, де образ героя піднесено дуже високо як визволителя України від польської неволі.

Гребінка помер 15 грудня 1848 року, не маючи ще 37 років, у повному розквіті свого таланту. Тіло його перевезли на Україну і поховали в селі Мар'янівці біля Пирятина на такій любій письменникові Полтавщині.

Невелика, але висока своєю ідейною та мистецькою вартістю спадщина цього талановитого поета й поїст'яра відіграла велику позитивну роль в українській літературі початкового періоду її нової історії. Особливої слави він добув своїми байками. Це вірно відмітив Пантелеймон

Куліш, ствердивши: "Гребінка, пишучи приказки, малює нам тут же наші села, поля й степи свіжими та непозиченими фарбами. Коли сміється він, то прислухайтесь — тут же крізь сміх почувсте якийсь сум; коли ж справді сумує, то слово його процвітає квітками щирої поезії української. Широкі його приказки, як наші степи, жартівливі вони та якось і сумовиті, як наші селяни; шуткуючи, ці приказки займають душу зглибока".

Дуже високо оцінив байки Гребінки Іван Франко, який писав: "Євген Гребінка — найкращий байкописець українському письменстві. Його байки відзначаються яким національним і навіть спеціально лівобережним українським кольоритом, здоровим гумором і не менше здоровою суспільною і ліберальною тенденцією".

Сергій Єфремов відзначив, що "легкий блискучий стиль, мистецька форма, цікавий зміст та справжній гумор його приказок сталися причиною того, що ім'я Гребінки стоятиме раз-у-раз високо в історії українського письменства".

Багатство, різноманітність і глибоку народність мови Гребінки завважив Микола Зеров, вказуючи, що Гребінка вміє перехопити з народньої мови "притаманний їй секрет утворювання мальовничих і влучних виразів".

Палкий патріот своєї вужчої батьківщини, без краю закоханий у рідну Полтавщину, талановитий байкар Гребінка проклав шлях для виступу іншого видатного байкаря Леоніда Глібова.

ДЕСЯТИЛІТТЯ АНСАМБЛЮ "ВЕСНЯНКА"

Микола Балдецький народився 23 жовтня 1930 року в містечку Волковинці Хмельницької області на Україні.

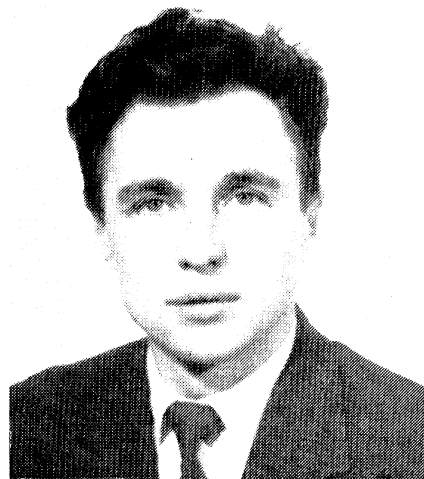
До Канади прибув у 1958 році, промандрувавши через Італію й Англію. Від перших днів прибуття до Канади й Торонто, він став членом ОДУМ-у, брав активну участь в різних мистецьких гуртках, був членом управи та комендантом відпочинкових таборів. Організовував танцювальні гуртки, склад яких часто мінявся, бо дівчата виходили заміж. Нарешті в 1966 році зароджується гурток танцюристів, що за десять років розрісся до ансамблю "ВЕСНЯНКА", який нараховує тепер понад 80 членів. Це було здійснення мрії і снів Миколи Балдецького.

Танцювальному Ансамблеві "ВЕСНЯНКА" — 10 років. Десять років людського життя, це не так багато. Але 10 років існування мистецької групи в еміграційних обставинах це вже чимале досягнення. Коли 10 років тому, а саме восени 1966 року, засновано маленьку групу лише з п'яти пар дітей, то нікому й не снилось що з цієї групки розростеться ансамбль, який тепер нараховує понад 80 танцюристів. "ВЕСНЯНКА" є одним з кращих та чи не найбільших ансамблів у Канаді та США.

Хореографом, керівником, організатором оркестри, стилізатором костюмів, візником, покупцем і продавцем, надхненником і батьком Ансамблю "ВЕСНЯНКА" є — **Микола Балдецький**.

Ансамбль складається зі студіюючої молоді віком від 15 років до 24. Через ансамбль перейшло

приблизно 300 танцюристів. З перших членів лишилось дві доньки пана Балдецького та ще кілька осіб.

Микола Балдецький

Перших кілька років танцювальна група існувала без назви, лише як танцювальна група ОДУМ-у. Але в 1969 році на "Полтавському Вечорі", де вона виступала, її урочисто нарекли: "ВЕСНЯНКА".

Початки існування групи були не легкі. Не маючи своєї домівки, доводилось користатись чужим, а в чужій хаті, як у гостях. Перші проби відбувалися при філії ОДУМ в Лонг Бренч, але

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні **7²⁵-10%** щадничі пляни
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮНИ
- Має чеки особисті і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортні гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добрі кредитові звіти
- 24 роки на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6

Tel.: 363-3994

Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd. W.

Long Branch, Ont.

ГУМОР

БАТЬКИ І ДІТИ

— Я в твої роки, сину, ніколи не брехав.

— А коли ж ти, тату, почав?

— Васильку, скажи, чому ти не розв'язав задачі? — запитала вчителька на лекції математики.

— Тому... тому, що тато поїхав у відрадження.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Танцювальний Ансамбль "Веснянка", Торонто, Канада	\$100.00
Криволап Сергій, Аделаїда, Австралія	55.36
Сарнавський П., Мон-треаль, Канада	25.00
Одумівський Ансамбль Бандуристів ім. Гната Хоткевича, Торонто, Канада	25.00
Бридун Іван, Торонто, Кан.	10.00
Дякун Іван, Торонто, Канада	5.00
Неліпа Василь, Торонто, Канада	5.00
Д-р Павлишин Дмитро, Клівленд, США	4.00
Діловський Панас, Рочестер, США	4.00
Посипайло Марія, Форт Лаудердейл, Фл., США	4.00
Терещенко Л., Ріджвуд, Н.Й., США	4.00
Стан Василь, Джамейка Плейн, Масс., США	4.00
Погуляй Лариса, Лорейн, Огайо, США	4.00
Доценко Іван, Кенмор, Н.Й., США	4.00
Лебединська Ліда, Вілловдейл, Онт., Канада	4.00
Кривка Микола, Літл Фолс, Н.Й., США	3.00
Тарасюк Євген, Ст. Кетеринс, Онт., Канада	3.00
Данилюк Іван, Торонто, Канада	3.00
Педенко Віктор, Торнгіл, Онт., Канада	2.00
Яремченко Борис, Лондон, Канада	2.00
Шийка Василь, Парма, Огайо, США	2.00

Жертводавцям щира подяка!

Ред. й адмін. "М. У."

У 1832 році Гоголь уперше приїхав до Москви. Там почув, що славетний артист Щепкін теж українець, тож пішов до нього. У Щепкіна саме сиділи гості. Двері розчинили, щоб зручно було носити страви. Раптом усі побачили незнайомого. Він неквапливо роздягся, станув на порозі, оглянув всі і проказав:

Ходить гарбуз по городу,

Питається свого роду:

Ой, чи живі, чи здорові

Всі родичі гарбузові.

ROCHESTER FURNITURE

CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:
вітальень, спальень, їдальень,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

НА ЗИМОВИЙ СЕЗОН

як також різних фасонів
і кольорів

СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

В одному еспанському містечку, уночі постукали в двері заїжджого двору.

— Хто там? — запитав господар.

— Будь ласка, відчинить.

— А хто ти такий?

— Хосе.

— Як? — перепитав господар.

Подорожній подумав, що хочуть знати його повне ім'я, і відповів:

— Хосе - Марія - де - лос - Ангелес - Руїс - Гарсія - Альварес - дель - Пенйон.

— Ні, ні, — злякався господар.

— Ідть собі далі, в мене немає місця для стількох людей.

в США і Канаді
ціна 60 центів

If not delivered please return to:

MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ ALASKA Fuel Ltd.

83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3

24-годинна скоро і солідна
обслуга!

Чищення і направа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вден і вночі

Тел.: 231-2281
231-2282

Обслуга гарантована!

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО ПРИГОТОВНИЙ

О Б І Д

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнять

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
"THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call: 766-7471

J. WASIUK

20-ТА КОНФЕРЕНЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ОДУМ-У

відбудеться

23-го квітня 1977 року

на одумівській оселі "УКРАЇНА"

в Дорчестер, Онтаріо (біля міста Лондону).

Всі старші виховники та всі члени ОДУМ-у
ласкаво запрошені взяти участь у нарадах.

У програмі Конференції одумівський панель.

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру,
можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку.
Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви ді-
станете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

Mr. W. MURNA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197

НА ВИПРОДАЖ У ВИДАВНИЦТВІ "МОЛОДА УКРАЇНА" Є ТАКІ ВИДАННЯ:

ПОРАДНИК ОДУМІВЦЯ (частина 1)	\$5.00
ПОРАДНИК ОДУМІВЦЯ (частина 2)	\$7.00
АЛЬМАНАХ ОДУМ-У	\$5.00
М. Ситник. ЦВІТ ПАПОРОТІ. Збірка поезій.	
у твердій оправі	\$6.50
у м'якій оправі	\$5.00
І. Гончаренко. ПРАВИЛА ВИХОВАННЯ ДИТИНИ.	\$1.00
Є. Федоренко. СТИЛЕВІ ШУКАННЯ М. КОЦЮБІНСЬКОГО.	\$1.50
С. Кузьменко. НОБОТАЛАЛАЇВСЬКІ РЕФЛЕКСІЇ.	
Гумористичні й не гумористичні оповідання	\$4.00

Замовлення присилайте до адміністрації "Молода Україна"